

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.

Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Budapest. IV. Egyetem-utca 4. sz.

Telepítés vagy egyéb?

Irta: Pajtás.

Telepítés. Egy új eszme, a melylyel néhány közlemény foglalkozott s a legutóbbi azzal, hogy nincs érdeklődés az új eszme iránt; nem akar senki hozzá szólni s így csakhamar a feledés homályába fog veszni.

Miről is volna szó tehát? Ha jól értettem a dolgot, arról, hogy nyugdíjas legénységünk az állam által telepítésre szánt helyeket kapna s anyagi boldogulását az új foglalkozása révén tetéznék be, ha — tegyük fel — Isten is úgy akarná.

Az említett közleményekben megragadta figyelmemet az a szép és nemes eszme: legénységünkkel ha lehet jól tenni. Ezen kezdem meg gondolataim fűzését, mert ez már mint tisztai bajtársat érdekel, hogy mi módon tehetünk jól legénységünk érdekében.

Arról volna szó tehát, hogy legénységünknek az a része, mely hosszú csendőrségi szolgálata után nyugdíjba megy, életének hátralévő idejét milyen hasznos foglalkozással töltse, a mi anyagiilag is jövedelmező lehetne. Szóval találunk ki *valami nyugdíjas csendőrnek való foglalkozást és életcélt.*

Ha az ember ezt mint kérdést tenné fel valakinek, az bizonyára kérdéssel felelné s azzal kezdené, hogy hát mihez is értesz barátom, hogy foglalkozást és életcélt mondhaszak neked? Így is van ez. Ha valaki a mint mondani szokták, egy foglalkozás mellett megette életének fele kenyerét, annak már csak valami hasonló foglalkozáshoz van kedve, mert az öreg fej már nehezen tanul új mesterséget.

Az élet elég példát mutat arra, hogy a mi csendőreink ha megválnak a testületből, az ott elsajátítottak alapján keresnek új foglalkozási teret. A fegyelmezett-ség, rendszeret, pontosság, irodai teendőkhöz való jártasság az a töke, a mi a volt csendőrt érvényre és kenyérhez juttatja postánál, vasutnál, rendőrségnél, irodákban stb. De ezeket csak részben tartom nyugdíjas csendőrnek ajánlható foglalkozásnak. Az időhöz kötött munkának folytatása pihenés nélkül, talán a sirig, a nélkül, hogy anyagiilag valami nagy eredményről beszélhetnénk, nem az a foglalkozás, nem az az életcél, amit jóakarattal bármelyik nyugdíjas emberünknek ajánlhatnánk.

Magam részéről nem ajánlom a telepítést nyugdíjas foglalkozásnak. Meg is indokolom, hogy miért.

A teleposnak földmivelő embernek kell lennie, olyan földmivelőnek, a ki a kis gazdaság minden csinját-binját érti. Szükséges, hogy tetterős, a fáradságokkal daczoló szervezettel legyen megáldva, hogy legyen némi tőkéje, a mivel belekezdjen vállalkozásába, mely éjjelét és napját felemészti a kísérletezőnek és nem nyújt feltétlen kilátást a boldogulásra.

Mit nyújthat ezen kívánalmakkal szemben egy nyugdíjas ember?

Földmivesnek földmives, de nem az, a milyenre szükség volna, mert önállóan gazdálkodni nem tud, mert nem tanult földmivelő, csak őstermelő a szó szoros értelmében. Földjét kihasználni, terményeiből megélni alig tudna. Szervezete nem az idegölő, izgató gondoskodásra, hanem a pihenésre vágyik. Kis tőkéje, a mit sok éven át összekuporgatott, arra való volna, hogy egy kétes eredményű vállalkozásba ölje? Bizony nem a mi nyugdíjasainknak ajánlható foglalkozás, hogy valaki éveken át azért lett légyen csendőr, hogy újra abba a primitív földmivelő sorba jusson, a hol kezdette, nem lehet ambíció. Nem lehet itt azzal érvelni, hogy valaki restellené újra a «paraszt» sorba kerülni, mert ha volna egy pár 100 hold földje lenne szívesen bármelyikünk «paraszt».

Más kérdés itt a lényeges. A földmiveléshez egész ember kell; a nyugdíjas pedig már nem az. Azt sem lehet érvül felhozni, hogy beletanul valaki, mint a soba földet nem művelt zsidókkal történt, mert azokat a szükség kényszerítette rá, a szükség pedig nagy hatalom. A mi nyugdíjasainkat azonban nem hajtja a szükség arra, hogy ilyen vállalkozásokba fogjanak. Inkább a tétlenségtől való félelem ösztökéli valami felig pihenésnek beillő foglalkozás keresésére. Próbáljunk tehát valami jobb kilátással kecsegtető foglalkozást ajánlani.

Az a foglalkozás, a mit én ajánlok, ugyanesak magyar embernek való foglalkozás. Földmivelés, de nem nagyban, telepos módra, hanem kocsiban. Ez a kertmivelés.

Kocsiban lehet kezdeni. Egy kis ház, egy 1—2 holdas kert. A kert megművelése nem oly nagy feladat, mint a szántóföldeké. A kert jövedelme aránylag sokkal nagyobb és biztosabb jövedelem, mint bármilyen szánto-

Első magyar vill. erőre berend. hangsz.-gyár

honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangsz.-készítője, az Oroskai és a szabádmagazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón esaközöltetnek. Arjegyák minden hangszerről külön küldetik. Magyarorszag legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

STOWASSER JÁNOS

osas-ári és királyi udvari szállító, a cs. és kir. közös hadsereg, a m. kir. honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangsz.-készítője, az Oroskai és a szabádmagazott Rákóczi tárogató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fuvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős elpusztíthatatlan hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón esaközöltetnek. Arjegyák minden hangszerről külön küldetik. Magyarorszag legnagyobb vonós és fuvós hangszerek gyára. 6

földé. A kerttel való gazdálkodás gyakorlati elsajátítására alkalma van akármelyik csendőrnek már az őrön.

Szolgálati ideje alatt összegyűjthet annyi tudni valót, a mivel bátran hozzá kezdhet a maga kertjének, kis gazdaságának a berendezéséhez.

Lássuk tehát mindjárt egy terv formájában, hogy mit várhatnak a kertgazdaságtól.

Vegyünk egy egy katasztrális hold területű telket, a mely tisztán kert céljára szolgálna s ezenfelül egy pár négyszöglet, a mi a ház és udvar céljára volna. Jól termő földön valami kisebb városban vagy annak a közelében megszerezhető volna 2—3000 koronáért. Egy kis lakónház felépítése azon s a melléképületek mondjuk kerülnének 5—6000 koronába. Az egész befektetést, ha megtakarított pénzéből a nyugdíjas teljesen nem is fedezhetné, a fennmaradó terhet lassan nyugdíjából is törleszthetné. De ha pénze nem marad, miből fog megélni? — kérdezheti valaki. Ott van a kert és az udvar s az segít szépen, ha valaki előrelátással, tervszerűen fog bele a gazdaságba.

Kezdjük az udvar berendezésén. Sertés, baromfi, úgy mint az őrön, s ha telik, egy tehén még, s máris fedezve jóformán a házi szükséglet, sőt ha nem túl nagy a család, még értékesítésre is marad felesleg. Most vegyük a kertet. Egy nagy részét szépen tervszerűen beültetjük gyümölcsfákkal, még pedig csak finom gyümölcs fajokkal, a melyeknek piacza és értéke van *bárhol*. Ültessünk törpe és magas gyümölcsfákat vegyesen. A szélékre szilvafákat, meggyet, cseresznyét, birsalmát, egy-két diófát, barackot. Az utak szegélyezésére köszmété- és ribizlibokrokat, mindenből a lehető legjobb fajokat.

Csupán ezekből már igen szép jövedelemre lehet kilátás.

Igen, de addig, a míg a fák teremnek, miből pénzelünk és élünk? — vetheti közbe újra valaki.

Erre is megfelelünk. Ültessünk szamóczát, telepítsünk spárgát, készítsünk veteményes ágyásokat. Termesszünk sok paradicsomot, hagymát, borsót, papryt, takarmányrépat is, mert mindenik kell a házhoz és keresett czikk. Készítsunk méhest, ha a vidék alkalmas a mézgyűjtésre s a mézből is pénz kerül a házhoz. Ha van szederfa a vidéken, próbálkozhatunk selyemtenyésztéssel, a mihez alig kell befektetés és nagyon szép jövedelmet biztosít. És lehet sok más olyan dolog még, a mi jövedelmet hoz a házhoz. Mindezen munkákat pedig nyugodtan, kevés napszámmal a nyugdíjas csendőr élvezettel és kedvvel fogja végezhetni. Hiszen közgazdálkodást vezet a saját családjának úgy, mint valamikor csendőr korában tette.

Ime leírtam egy kis gazdaság megalakításának tervét szeles vonalakban. Ebből is látható, hogy ilyen kisebb vállalkozás is mekkora anyagi befektetéssel jár; hát

még egy telepes vállalkozása, a ki jóformán azt sem tudja, mibe fog bele.

Távol áll tőlem a telepítés eszméjét kisebbiteni, csak arra akartam rámutatni, hogy nem olyan könnyű dolog abba belefogni, mint a milyennek látszik.

Próbálják embereink először a kevésbé kétes kertes, házias megtelepedés gondolatát megvalósítani s ha az sikerül, lehet szó egyébről is.

A ki sokat markol, keveset fog — tartja a közmondás. Markoljunk annyit, a mennyit foghatunk is.

Én azt hiszem, hogy a mi nyugdíjas embereink ambícióját ki fogja elégíteni, ha bármelyike elmondhatja magáról, hogy van egy kis házam, kertem; a kinek pedig kedvez a szerencse még megtoldhatja egy kis szőlőmmel, mahnommal, kaszálómmal s más jó dolgokkal is.

Bizony bajtársak én csak azt tanácsolom, hogy ne képzeljünk elérhetetlen célokat magunk elé, a melyek nehezen valósíthatók meg. Elégedjünk meg azzal, hogy öreg napjainkra lesz egy kis házunk, kertünk, hol békében megbuzódhatunk, mert a miénk. Ne kergessünk délibábot. És készüljünk első szolgálati évüktől arra a békés öregségre, a melyre minden tisztességes, munkásembernek joga van. Használjuk fel az őrön létünket arra, hogy a kis gazdaság és a kert minden ismeretét gyakorlatilag elsajátítsuk. Legyünk takarékosak, számítók, önfegyelmezették, mert hasznát vesszük úgy a tesületben, mint késő öregségünkben.

Így élve megnyugvással és meglelégedéssel szolgálhatunk; a meglelégedett ember pedig boldog.

Rablógyilkosság.

Egy öreg csendőr naplójából.

1891 december 2-án, a máskor oly csendes kis Nádudvar lakói óriási izgalomba jutottak. Férfiak és nők csoportokban álltak az utcákon és felháborodással tárgyaltak az akkor történt rablógyilkosságot; találgatták, ki lehetett oly elvetemedett gonosztevő, hogy azt az öreg, tőpörödött anyokát, Keseru Katalint meggyilkolta. Valami tompa eszközzel ütötték fejen, úgy hogy belehalt sebeibe. Asztaliókjából 38 koronát raboltak el; az öreg asszony halálos ágyán csak néhány összefüggéste-

A legjobb órák, 47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, egy közpénz, mint részleltételre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javitások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

len szót mondott, annyit, hogy: két ember, kik közül az egyiknek hosszú kabátja volt, követte el a gyilkosságát.

Egyik nap a rablógyilkosság elkövetése után névtelen levél érkezett a község bírájához, melyben tudtul adja a levélíró, hogy a gyilkosságot bosszúból követte el és még két ilyen bosszuművet fog elkövetni és mikorra a levél a polgármester kezébe kerül, ő már tíz órányira lesz a falutól.

A levélnek mindenesetre az volt célja, hogy a gyanut elbárítsa a nádudvariakról. Az őrmester és én bizalmi embereinket mozgósítva mihamar megtudtuk, hogy a gyilkosság elkövetésének idejében az ugyanabban a faluban lakó utczaseprőnek neje K. Mária, a meggyilkolt Keszérü Katalinnál volt és tőle egy zsírosbödönt kölcsönzött.

Elmentünk tehát a községi esküdttel K.-ék lakására és kihallgattuk a házaspárt, egymástól gondosan elkülönítve. Mindkettő azt vallotta, hogy a tettesről semmit sem tudnak. De megállapítottuk, hogy K.-ék december elsején disznót öltek és a zsír eltevéséhez elég edényrel rendelkeztek; a bődönnek kölcsönkérése csak ürügy lehetett, hogy kikémlelhessék, egyedül van-e ottbón az öreg Keszérü Katalin.

Megtudtuk azt is, hogy november végén, tehát a gyilkosság előtti napokon K. házaspárnak pénzük nem volt, a gyilkosság után pedig 60 koronányi adósságot kifizettek, annak daczára, hogy K. utczaseprőnek csak 32 K keresete volt. Ezenkívül az asszony kezén bőrhorzsolások voltak, melyek harapás és karmolástól származtak.

A lakás átkutatásánál egy régi iskolatáskában valami bizonyítványt találtunk, melynek hátsó, üres oldala czikkczakkosan le volt tépve. Ez a papírdarab egészen hozzá illett a községi bírónak küldött leveléhez; azonkívül véres ruhadarabokat is találtunk, frissen kimosott vérnyomokkal, továbbá egy kavicsstörő kalapácsot, melynek fanyelét lekaptarták, mert valószínűleg véres volt. Azt is megállapítottuk, hogy K. János a gyilkosság idejében, a meggyilkoltnak báza mellett elment kalapácsával kezében állítólag munkába indult.

Igy halmoztuk lassan, de következetesen a bizonyítékokat, hogy csakis K. János és felesége követhették el a büntetett. Az asztaliók szétverése is férfikézre vallott. Az asszony gyilkolta meg Keszérü Katalint, férje pedig vigyázott és csak a rablásnál segédkezett.

Az utkaparó felesége eleinte tagadt, de később, a sok bizonyíték sulya alatt bevallotta tettét, hanem azt, hogy férje is büntártsa volt, mindvégig tagadta. Az asszonyt életfogytiglani fegyházzal sújtotta a büntető törvényszék; férjét fölmentették, de később a borzasztó lelkifurdalástól kinezva sajátkezüleg vetett véget nyugtalan életének. — Kötélhalálra ítélte önmagát.

*

N. városnak és környékének közbiztonsága a 70-es évek elején a legnagyobb fokú súlyedést mutatta. Napirinden voltak a lopások, rablások, betörések; különösen a paraszt lakosság élt e miatt a legnagyobb aggodalommal.

Akkoriban még semmiféle büntetőtörvény nem gondoskodott a muukakerülők és csavargókról, nem voltak még javítóintézetek, ahol az ilyen alakokat elhelyezhessék, és így minden intézkedés arra szorítkozott, hogy a kűt el-foghattak, egyszerűen csak kitolonezolták a városból.

Koldusok, betörők, gyújtogatók a közelfekvő helységekre és majorokba huzódtak, ott udvarról-udvarra felgyújtották a parasztok házait. Jaj volt ilyenkor a szegény parasztasszonynak, ha egyedül volt otthon.

Hogy a csavargókat és a koldusokat kissé megszelídítsék, a legtöbb parasztház ablakfülkéjében ott állt a telt korsó úgynevezett „koldusborral”; ha a jött-ment népség teleszitta magát, még pálinkát és élelmiszert követelt, pénzt is a legnagyobb mennyiségben. Egyik koldus a másiknak adta a kilinset és így ment ez egész nap. Ha a ház összes lakói künn voltak a mezőn vagy házon kívül másutt elfoglalva, a legtöbb esetben betörtek és loptak, a mihez csak hozzájutottak. Ha ilyen gazembereket megleptek munkájuk közben, erőszakról sem riadtak vissza.

Az erdőekben vagy mocskos lebujsokban összejöttek esténként a „koldusok”, ott megbeszélték betöréseiket, elköltötték összelopkodott és összekoldult ennivalóikat és mikor beállt az éj, felkeresték, gyakran ittasan a parasztházakat, hol kieroszakolták maguknak az éjjeli szállást.

Ily körülmények közt a lakosság csak sóhajtozott, hogy megszabaduljon-e csöcseléktől. A rendőrség kevés volt, a csendőrök pedig igen ritkán látogattak a községbe és a közelében levő majorokba, mivel az őrsők nagyon távol voltak egymástól. Vasutak és postaösszeköttetések, melyek a gyors nyomozás és üldözés előfeltételei, alig voltak egy-egy helyen és így az egész közbiztonság gyengén állott.

P. községben négyen voltunk akkor az őrsőhöz beszoztva, éjjel-nappal keményen dolgoztunk; alig hogy visszatértünk fáradtságos szolgálatunkból, újabb följelentések érkeztek és ismét mennünk kellett.

Az 1872. év hamvazószerdáján ismét szolgálatba vezényelték. Valamelyik parasztházba éjjel betörtek és pénzt meg más egyéb holmit, meglehetősen értékűt, elloptak.

Nyomára jöttem annak, hogy a lopás napján egy csavargó sokat járt az említett parasztház körül. A községtől legtávolabb fekvő pusztáknak és majoroknak korcsmáit és a lebujsokat átkutattam és megtudtam, hogy S. helységben jelenleg a legtöbb csavargó kóborol, kik még valami farsangi mulatságot is tartanak hirbeid korcsmájukban. Beléptem a korcsma helyiségébe, melyből csak úgy ömlött felém a pálinkagőz és dohányfüst; mikor szemem ezt kissé megszokta, láttam, hogy a szoba közepén egy kintornás tánczhoz muzsikál. Vagy 25—30 gyanus alak között észrevettem néhány előttem már ismerős tolvajt és betörőt, kik suttogva beszéltek egymással.

A zene elhallgatott. Asztaltól-asztalhoz mentem és a jelenlevőket igazolásra szólítottam. Ekkor mellém sompolygott Kormos Jóska, a kit néhány év előtt betörés miatt elfogtam és a ki nem rég szabadult ki a börtönből; azt leste, hogy mikép vizsgálgom át társainak munkakönyvét. Sejtettem, hogy rosszban sántikál és nem tévesztettem szem elől. Egyszerre csak látom, hogy nadrágzsebében keresgel valamit. Hirtelen odanyulok és egy félig kinyitott kést rántok ki zsebéből. A mi ezután történt, az gyors egymásutánban következett. Kormost és hat társát letartóztatva, részben okmányhamisítás, részben csavargás miatt a községházára kísértém őket. Ott megmotaztuk és az említett betörésről meg más egyéb betörésekről mindenféle holmit találtunk náluk.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a leginkább migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Káposztas. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítással.

Egy óvatlan pillanatban Kormos Jóska birtelen megkapott engem; a belyzet nagyon kritikus volt, élet-halál harczot vívtunk egymással: fegyveremet a szűk helyiségben nem tudtam használni; egy másik csavargó lecsavarta a szuronyt puskámról és szintén nekem jött. Ebben a pillanatban azonban sikerült magamat kiszabadítani, villámgyorsan kardom után nyultam és olyat vágtam Kormos Jóska fejére, hogy menten a földre bukott és úgy feküdt ott, mint egy halott; a másik vágással annak a csavargónak, ki szuronyomat elvette, olyat sujtottam karjára, hogy minden kiesett kezeiből. A szuronyt lábammal hátra dobtam és a karddal kezemben álltam ott, készen minden fenyegető támadást elhárítani.

A bíró a harc kezdetén kisietett az utcára, hogy segítséget hívjon.

Kormos és társának megsebesülése után a csavargó banda megbunyászkodott és felhagyott az ellenszegüléssel. A sebesülteket orvossal megvizsgáltattam, ki Kormos Jóska (a ki a kórházba került) életveszélyes koponyavágást szenvedett, társának pedig tenyere volt széjjelhasítva.

Kormos Jóska ugyan életheen maradt, de örök emlékül homlokán és arcán viselte azt a sebhelyet, melyet batóság elleni erőszak miatt kapott.

Kiderült később, hogy ezen csavargókkal egy tolvajszövetkezetet tettünk ártalmatlanná, mely S. községet és környékének közbiztonságát sokáig veszélyeztette.

Mindnyájan részben hirtőnre, részben fegyházra lettek elítélve. A környék huzamos időn át ment volt a csavargóktól és betörőktől.

Az alföldi földrengések.

Az idei nyár folyamán pusztított alföldi földrengésekről érdekes cikket olvassunk az „*Urania*” folyóirat legutóbbi füzetében dr. Pécsi Alberttől, melyet az alábbiakban érdekesnek tartunk olvasóinkkal is megismertetni.

Július nyolczadikán hatalmas lökés rázta meg az Alföld nyugati részét a veszedelmesen megrongálta Kecs-kemét város épületeit. Az első, erős rengést rövidebb-hosszabb időközökben több más, gyöngébb követte, a melyek azonban az ijedelmén kívül egyéb bajt alig okoztak.

Az utólokések alig fognak valakinek föltűnni. Más földrengések alkalmával is minduntalan tapasztaltuk, hogy a földkéreg egy-egy nagyobb rázkódtatás után zökkenésekkel foglalja el új egyensúlyi helyzetét. Annál különösebbnek találhatjuk a tünetmenny színterét s ez valóban megérdemli, hogy tüzetesebben foglalkozzunk vele.

Hosszú megfigyelés-sorozatból tudjuk, hogy a legerősebb földrengések a gyűrődések területére esnek. Földünk hegységei között három főtipust különböztethetünk

meg: vulkánikus, gyűrt és röghegységeket. A vulkánikus vidéket kúpos alakú külön álló hegyek jellemzik, a melyek tetején vagy oldalában kráterek nyílnak. A bedugult mély krátereket gyakran tavak, tengerszemek töltik ki. Az ilyen vidékek aránylag kevésbé veszedelmesek: a földalatti erők, ha még működnek, kitérősekben nyílnak, a melyek csak kevésbé reszkeltetik meg a talajt; ha már kibaltak, akkor meg csaknem teljesen nyugodtak. Tipusos alakjuk a Franciaország közepén elterülő auvergnei fenföld. A röghegységek összetört vidéken keletkeztek; egyes darabok a törésvonalak mentén lecsúsztak, lesüllyedtek, míg más rögök fennmaradva hegységeket alkotnak. Legjellemzőbb alakjaik Közép-Németországban találhatók, de ilyen törést sokkal közelebb is láthatunk: A Gellérthegy dunai oldalán meredő dolomit-sziklafal is ilyen törés maradványa s a városligeti artézi kút fúrásakor ugyanezt a dolomitot ezer méter mélységben találták meg. A lesüllyedés tehát elég nagymérvű volt. Szeizmikus szempontból az ilyen vidék sem nagyon veszedelmes. Kisebb lökések gyakran előfordulnak itt is, de katasztrófa soha.

Legveszedelmesebbek a gyűrt hegységek, ezek közt is a fiatalok. Az ilyen helyeken a rétegek ránczokba vannak gyűrődve, tehát ugyancsak messze vannak a vízszintes egyensúlyi helyzettől. Azonkívül a repedések itt sem ritkábbak, mint a röghegységekben. Bár a föld hegységeinek túlnyomó része ebbe a kategóriába tartozik (Kárpátok, Alpok, Himalaya, Cordillerák stb.), bolygónk felületének, sőt a szárazföldek területének is aránylag kis részét foglalják el. Mindazonáltal ezen az aránylag kis darabon mennek végbe az összes földrengési katasztrófák, hogy csak a legutóbbiakat említsük: Messina, Kalabria, San-Francisco, Valparaiso, Japan, India, Turkesztán. A mióta érzékeny szeizmográfjaink vannak, tudjuk, hogy a tengerfenék sem kivétel e szabály alól: az imént említettekhez hasonló erejű rengések ott sem fordulnak elő.

Az alföldek jóformán teljes biztonságot nyújtanak a nagyobbsebzű talaj-rázkódások ellen — de csak az igazi alföldek. Azokat a rónákat akarjuk így nevezni, a melyeknek nemcsak a felszíne sík, hanem, a hol az alsó rétegek is vízszintesek, egyensúlyi helyzetben vannak. Ha itt-ott előfordul is egy-egy törés, szakadás, az egyes kéregdarabok oly jól vannak alátámasztva, hogy egyik sem süllyed le, egyenlenségek nem támadnak. Gyűrődésnek nyoma sincs. Ilyen igazi és síkság a kanadai vagy a skandináv-orosz tábla, a hol a rétegek a geológiai idők óta nyugalomban vannak.

A mi Alföldünk nem ilyen. Az artézi kutak fúrói nagy mélységeig vízszintes lerakódásokat találtak, de azokon túl már felbukkant a környező hegységek és-közte és pedig különböző mélységekben. Eötvös báró nebézségi mérései is azt mutatják, hogy az alföld alatt a tömegelosztás egyenlőtlen. Egyes törésvonalak a földrengések segítségével is megállapíthatók: előfordul, hogy a rengés egy-egy vonal mentén messzire terjed, de a vonal másik oldalán, a szakadás miatt csak igen gyöngén vagy egyáltalában nem érezhető.

A napjainkban megállapítható tünetmennyekből következtetést vonhatunk Alföldünk szerkezetére és történetére. Valószínűleg gyűrődött, de mindenesetre lesüllyedt és összetöredezett hegyvidék terül el lábaink alatt, a melynek csak egyes töredékei maradtak fenn, mint a Bihar, a Mecsek, a Magyar Középhegység s ennek keretében a budapestvidéki hegyek is. A beeszakadás szélein, a Kárpátok belső oldalán vulkánikus tömegek, lávák tolultak a felszínre s úgy látszik, épen a legkényesebb

A gombos-erdő új vasúti Duna-híd. — Az új híd, mellette a régi gőzkomp.

helyeken ezek helyreállították az egyensúlyt. A jelen korban, beleértve ebbe a történeti időköt is, a szeizmikus tevékenység nem is a széleken tapasztalható legintenzívebben, hanem egyes törésvonalak mentén, a melyek észak-nyugat-délkelet és északkelet-délnyugati irányban keresztül-kasul szelik a nagy magyar medenczét. egészen sakktablaszerű négyezőkre osztva ezt a hatalmas területet. Ilyen törésvonalak mentén zökken egyet-egyet az Alföld, mert a sülyedés még folyton tart, egészen addig, a míg egyensúlyi helyzetét el nem éri. Ilyen zökkenések voltak azok, a melyek körülbelül egy évszázaddal ezelőtt Komárom városát döntötték romba és Moór vidékét rázkódatták meg. Ezekhez kell sorolnunk a kecskeméti rengéseket is.

Sok szó esett az utóbbi időkben a „tektonikus” rengésekről, úgy, hogy talán nem árt e szónak értelmével röviden foglalkoznunk. Az eredet szempontjából három csoportba szokás osztani a rengéseket: omlásos, vulkánikus és tektonikus. Az első fajta leginkább meszes, karsztos vidékeken fordul elő, hol a víz a könnyen oldódó kőzetekben üregeket, barlangokat váj ki, a melyeknek mindinkább vékonyodó boltozata idővel nem bírja ki a reája nehezedeő rétegek nyomását s bizonyos határon túl beszakad. A lezuhanó tömegek ütése megrázkódttatja a talajt, de az ilyen rengések nem terjednek messzire és ritkán jelentkeznek nagy erővel. A vulkáni kitörések szintén megrázkódttatják a talajt s ilyen alkalmakkor nagy energia szabadul föl, de ezt jó részben fölemészti maga a kitörés, úgy hogy a rázkódttatás rendszerint ilyenkor sem erős. A legnagyobbyszerű tömegáttételek úgy állnak elő, hogy a Föld összegyűrődött, töredezett felső rétegei igyekeznek az egyensúlyi helyzetnek megfelelő vízszintes felülethez igazodni. Szilárd testek azonban nem engednek oly könnyen a reájuk ható erőnek, mint a folyékonyak vagy légeműek. A helyzetváltozás csak akkor áll be, ha a reájuk ható erő nagyobb az egyes részecskéket összetartó erőnél. Ilyenkor azonban a változás hirtelen, zökkenésszerűen következik el s az e fajta zökkenések a legerősebbek mindazok között, a melyek földünket megrázkódttatják. Az itt elmondottakból következik, hogy tektonikus földrengések a gyűrődések területén fordulnak elő leggyakrabban és a legnagyobb erővel. Bár nem nagyerejűek, tektonikus rengéseknek kell minősítenünk az alföld zökkenő sülyedésével járó rázkódttatásokat is és pedig annál inkább, mert az egész tágabb értelemben vett környéken eem vulkánikus működésről, eem barlangbeomlásról, de még könnyen oldódó kőzetről sincs tudomásunk.

A történelem már évszázadok óta számos oly rengést jegyzett fel, a melyek alföldünket megrázták, de a komáromi és moóri rengések az egyedüliek, a melyek erőssége a legutóbbi kecskeméti nagy földrengéséhez hasonlítható; a többi, azóta előfordult lökések mind messze mögötte maradnak. Mindazonáltal túlzás volna a jelen esetben katasztrófáról beszélni. A san-franciscoi rengés például a Föld összes obszervatoriumának szeizmográf tüit több centiméternyire kilóditotta, míg a kecskeméti nagy földrengés már Párisban is csak két milliméternyi kilengésre készítette az érzékeny Wiechert-inga tüjét, bár Budapesten elég erős volt arra, hogy az itteni Wiechert-ingát leszerelje, úgy hogy itt csak a kevésbé érzékeny Bosch-inga jegyezhetö föl elejétől végig a talaj mozgását.

Az a terület, a melyen emberileg érezhető volt a rengés, szintén nem megvetendő: Réthly Antal előzetes számítása szerint körülbelül egy ötödét teszi ki a Magyar birodalom területének. A rezgések tovaterjedésében nagy

szerepe volt ez alkalommal is a törésvonalaknak; ezek az okai annak, hogy az érezhetőség határvonala korántsem köralakú, hanem északkelet-délnyugat irányban elnyúlt hosszúkás idomot zár be.

Maga a pusztításoktól sújtott terület, a mint az a legtöbb esetben lenni szokott, most sem volt nagy; ugyan csak Réthly számításai szerint 500 km², vagyis kisebb mint Kecskemét s két és félszer akkora mint Budapest város batára.

Kétségtelen, hogy a pusztulást olyan rengés esetén, mint a kecskeméti volt, nem nagyon nehéz elkerülni. Azt nem kívánhatjuk egy fejlődő modern várostól, hogy faházakat építsen, a melyeket be sem ásnak a földbe, mint azt a régi japánok tettek. Az ilyen, a talajra reáállított házat nem dönti le a földrengés, hanem csak ide-oda lökdösi s ba elég szilárdan van szerkesztve, akkor meg sem rongálja. Próbálkoztak még ennél is mozgékonyabb épületekkel: kerekre rakott házakkal. Ezeknek még kevesebbet árt a lökés, de helyükből nagyon könnyen kimozdulnak, a szél is elviszi őket, annyira, hogy nagy szélviharban vagy heves földlökés alkalmával egymásnak is szaladnának. Ezért nem is terjedtek el a kerek házak, sőt a modern városi élet már a tűzveszélyes egyéb faházakat is kezdi kiszorítani. Helyüket a vasszerkezetek, az egymásba kapcsolódó téglák foglalják el, de legújabbban mindezeknél előnyösebbnek látszik a vasbeton.

Az épület ellenállása különben nem csak az anyagtól függ. A földrengés inga-lengésszerű mozgásba hozza az épületeket, a melyeket alapjuknál fogva ráz meg. Szükséges, hogy az épület minden része egyszerre, egyformán és egy időben lengjen. Ha egy bosszú, vékony torony hozzá van erősítve egy széles alacsony házhoz, akkor a torony és a ház lengésideje más-más lévén, előfordul, hogy az egyik jobbra, a másik balra akar mozogni s így egymástól elszakadnak. Innen van, hogy a keresztény templomokat a nagyobb földrengések rendszerint romba döntik, míg a mohamedán templomok különálló minaretjei sokkal ellentállóbbak. Ha az épület minden részének lengésideje ugyanaz, akkor aránylag nagy ingásokat is kibír minden jelentékenyebb rongálódás nélkül. Számos egyéb építési szabályt alkottak még azokban az államokban, a hol a földrengések állandó veszedelemmel fenyegetik a lakósságot. A rendelkezések közül legyen szabad a kiugró orkélyek eltiltására felbivnunk a figyelmet, annál is inkább, mert ezek nem csak gyöngítik az épületet, hanem nappali földrengés esetén a legnagyobb mértékben veszélyeztetik a járó-kolók testi épségét.

A kecskeméti pusztulás képe aligha fog új tanulságokkal szolgálni. Mindenütt a megszokott törések láthatók. Először a kémények dülnek le; ezek válnak kilegjobban az épület testéből. Sokat szenvedtek a tornyok is, de ezek, szilárdabban lévén építve, nem omlottak be.

KÉPEINKHEZ.

A gombos—erdődi új vasúti Dunahíd.

Még abban az időben, ezelőtt 30 esztendővel, mikor még a nagy folyamokra való hidaknak építési technikája csak a fejlődés kezdetén volt és az áldozatkészség se volt még annyira kifejlődve az emberekben és egyes intézetekben mint ma már, akkor létesítették, még pedig amerikai minta nyomán azt a gőzkompot, a mely a vasúti forgalmat Gombos és Erdőd között közvetítette.

A gombos-crdődi új vasúti Duna-híd. — A híd látképe.

Olvasóink közül bizonyára sokan látták ezt a mai modern viszonyokhoz mérten már nehézkes, de ritkaságánál fogva bámulatosan csodás alkotmányt. Mert a ki Gombos, illetőleg Erdőd tájékán csak megfordult, az el nem mulasztotta megnézni a vasutnak eme különös kisegítő eszközén a vonatoknak szokásos részletekben való átszállítását. És bizonyára nem megvetendő összegre rugna azoknak a képes levelező lapoknak az ára is, a melyek a gombos- erdödi gőzkomp fényképeit vitték a világba szerteszét.

Most már megleztek vége. S a forgalomból kivont régi gőzkomp, a mely annak idején a Duna magyarországi részen még egyedül álló Lánchidnak is erős riválisa volt, mert nemcsak embereket, hanem vonatokat is szállított, ott hever a Dunaparton s bizonyára irigykedve nézi azt a helyettesítésére épült, magasan ívelő gyönyörű hidat, a melyet pár héttel ezelőtt adtak át a forgalomnak, hogy megrövidítse és a téli időjárás-tól is függetlenítse az itt már majdnem kilométer szélességű Dunán át a vonatközlekedést.

A hid, a melyet a jelen számunkban közölt képeken olvasóinknak bemutatunk, 600 méter hosszú és hat, egymástól 100—100 méter távolságra levő pilléren nyugszik. A pilléreket áthidaló sarlóalaku főtartó vaszerkezet alsó része oly magasan — a víz szintje felett 6 1/2 méterre — fekszik, hogy a hid alatt közlekedő bajóknak rendes vizállásnál le sem kell a kóményeiket eresztetniök. A hid vaszerkezetét a diósgyöri és zólyombrezói vasgyárak állították elő s teljes súlya három és fél millió kilogramm, a hozzávezető töltésekkel együtt hét és fél millió koronába került.

Óriási összeg ez. De a hidépítési technikának egyik igen jól sikerült remeke a hid is, a melynek felépítésére a folyton növekvő délvidéki vasuti személy- és teherforgalom lebonyolításának biztosítása érdekében már szinte égetően szükség volt.

HIREK.

Felhívás. A dr. Dalmai Géza őrnagy-badbiro által összeállított és lapunk mai számának hirdetési rovatában részletesen ismertetett kézikönyvre, mint olyanra, mely főként a csendőr legénység használatára is van szánva, s arra kiválóan alkalmas is, olvasóink figyelmét ezután is felhívjuk.

Vezérfonal a rendőr- és védőkutya idomításához lélektani bizonyítékokkal. Írta: Most Konrád hadnagy szolgálaton kívüli viszonyban, cs. kir. rendőrbiztos. Fordította: Sz. Pimajolt Sándor volt m. kir. csendőrségi felügyelő. Kiadóhivatal IV., Egyetem-utca 4. Csinos vászonkötésű és sok illusztrációval díszített könyv holt ára 4 K 50 fill. A tiszta jövedelem részben a létesítendő magyar csendőrségi internátus és részben a Magyar Rendőrkutya Egyesület alapja javára fordítatik. A fordító következő észrevételeivel vezeti be a könyvet: «A termékeny német irodalom a rendőrkutya idomítására rövid tíz éven belül már hat szakutasítást dobott a könyvpiacra, melyek közül a Gessbach-féle már hatodik kiadását érte el és több mint huszezer példányban forog közlésen. Mind e segédkönyveket részben átlapoztam, részben áttanulmányoztam s hogy ezek közül éppen az előttünk fekvő művet választottam ki és fordítottam magyar nyelvre, azért tettem, mert volt alkalmam a szerzőnek felolvasásait hallgatni, vele eszmecsere folytatni és az általa gyakorlatilag bemutatott

eredményekben sokszor bámulatos bizonyítékát látni annak, hogy gyors és maradandó eredményeket a kutya idomítása terén csak akkor érhetünk el, ha a kutyanak lelkéhez tudunk férközni és oktatásunk' módlszerét az ő lélektanához tudjuk alkalmazni. E könyv, mely német eredetiben most jelent meg második kiadásban és melyet eddig 6000 példányban nyomtattak ki, első megtekintésnél három bevezető szakaszában talán kissé terjedelmesebb látszik, kissé gyakran bocsátkozik ismétlésekbe; nem feltétlenül szükséges ezen szakaszokat elolvasni. De a ki a lélektani alapon felépített idomítási módszerbe mélyebben behatolni óhajt, annak e szakaszok elolvasását is melegen ajánlhatom.» Tartalma: Az idomításról. Az idomítás lélektanához. Az ember és a kutya közti megértés. Az idomítás gyakorlatához. Valamely cselekvés folytatására vagy abbanhagyására való behatás hangjelek által. A menetnem gyorsítására és lassítására való befolyás. A porázonvezetés. Szabadon követés láb mellett. Az előrefutás. Az ugrás. A leülés. A lefekvés és «hozzám» jövés. Hangadás jelre. A bozás. Tárgyak megőrzése. Az élelem megtagadása. A fürkésző munka. Lövés-szilárdság. Bot- és ütés-szilárdság. Munka a nyomon. A vízmunka. Zárszó.

Orvttámadás. November 2-án este 11 órakor, a zalamegyei hegyesdi erdőszélben portyázott Zóka János kapolcsi őrsbeli csendőrré egy ismeretlen gonosztervő, sérülés nélkül, orozva rálőtt. Zóka csendőr a lövés után futva menekült gonosztervő ellen, — kinek nyomozása folyamatban van — eddig ismeretlen eredménnyel szintén löfegvert használt.

Megtámadott járőr. A jász-nagykun-szolnokmegyei Kenderes községben levő szociálista körben november 5-én rendezett táncmulatságon éjjel 1/2 órakor verekedés keletkezett, mely alkalommal Lukács Imre kenderesi lakos a verekedés színhelyén megjelent Acsai József és Zuzik Péter kenderesi őrsbeli csendőrökből állott járőr tagjai közül Acsai Imre csendőr szuronyos fegyverét, lefegyverezési szándékkal megragadta, s annak birtoklásáért a csendőrrel dulakodásba bocsátkozott. Acsai csendőr a fegyvert támadója kezéből kirántotta és azzal Lukácsot hasba szurva, életveszélyesen megsebesítette.

Megtámadott csendőr. Szabó Ambrus emödi őrsbeli cs. cz. őrsvezetőt séta közben november 5-én este 1/2 órakor Emöd község nagytetűzán Vastyák József emödi lakos és két társa megtámadta. Szabó cz. őrsvezető támadói ellen kardjával vélekezett s azok közül Vastyákot súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesítette.

Megszúrt csendőr. Geréb Mihály őrmester és Szalai János csendőrből állott rakasdi őrsbeli járőr november 5-én este 10 órakor a krassó-szörénymegyei Tynkó községben Szánda József ottani lakost igazolás céljából a községházához elővezette, hol Szánda a csendőr járőrök pilenésére rendelt helyiségben, egy magánál rejtgetett késsel Szalai csendőr jobb czombját hátulról megszúrta, ennek megtörténte után pedig Geréb őrmester fegyverét megragadta. Geréb őrmester a fegyvert Szánda kezéből visszarántotta s annak tusájával azt úgy vágta mellbe, hogy az legott meghalt. A csendőr, a szúrás következtében, könnyű sérlülést szenvedett. A eset bírói vizsgálata folyamatba tetetett.

Kérelem. Mezei Károly Szilágysch községben állomásozó csendőr kéri a IV. számú csendőrkörletben szolgáló Török József csendőrt, hogy címét vele tudassa.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az iszákosok szigete. Az „üdv hadserege” az újzealandi partok közelében vásárolt egy szigetet, a melynek Pakatos, magyarul Mértékletesség az igazi neve. Erre a szigetre, a melyet a hajós nép egy idő óta csak „Iszákosok Szigete” néven ismer, azokat a szerencsétleneket deportálja a Megváltás Hadserege, a kik annyira rabjai a szeszies italoknak, hogy csak úgy lehet őket megmenteni tőle, ha teljesen elkülönítik őket a részeges világtól. Minthogy ezen a szigeten csak a nevezett jótékonyasági egyesület hajói köthetnek ki, szeszies italt senki sem csempészhethet az odakerült iszákosoknak. Mint-hogy a telep népe csak gyümölcsfélével él a szomját csak forrásvízzel oltja el, csakhamar úgy megjavul minden iszákos, hogy nem egy könnyen térnek le többé a templerenczség józan útjáról. A newzealandi törvényhozás is elrettentette a megjavult részegeseket az újabb iszákosságtól azáltal, hogy törvényt hozott, a mely szerint börtönre ítéltető az, a ki négyizben volt már az Iszákosok Szigetén. Egyelőre csak a férfiak számára szerzett szigetet a Salvation Army, de rövidesen az iszákos nőkről is gondoskodik hasonló módon.

Drága hegedűk. Bécsben a multkoriban kiállítást rendeztek drága hegedűkből. Az érdekes gyűjteményben nagy feltűnést keltett egy Stnbigier János által Bécsben kiállított, 1714-ből eredő Stradivári-hegedű, a melynek az értékét 75,000 koronára becsülik. Raner György bécsi hegedűkészítő több nagyon becses hangszert állított ki: egy Stradivárit 1709-ből, a melyik 40,000 koronát ér, Charles Danclo, híres párisi hegedűművész egykori hangverseny-hegedűjét, továbbá egy 1754-beli Rogerius-hegedűt, a melyik 15,000 koronát ér. Handek Károly két Gadagunia-hegedűt állított ki, a melyeknek 30,000 korona az értéke.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kizárólag visszafizetésre nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Remény. Attól függ, hogy szól a pályázat: ha abban a négy középiskolai osztály megkiváratik, úgy a nélkül nem továbbítják kérvényét, hanem, mint a követelményeknek meg nem felelőt visszaadják. Azt, hogy jelenlegi képesítése mellett az illetékes hatóságnál a felvétele — levele szerint — a pályázati feltételek ellenére is biztosítva volna, ha kérvénye oda juthatna, alig hiszszük. Ügyet előmozdítani nekünk nem áll módunkban.

G. P. I. Mindig az az őrsparancsnok-helyettes, a ki annuk ki nevezetett. 2. Szabályszerint az, a ki járőrvezetőnek ki van nevezve; egyenlő rendfokozat mellett pedig az, a ki az őrsparancsnok ezen teendőikkel a szolgálatba indításkor megbíz rendszert azonban a rangban idősebb, különböző rendfokozat mellett a magasabb rendfokozatu, ha csak a szolgálat különleges volta vagy más fontos ok ellenkező intézkedés megtételét szükségessé nem teszi.

10. I. Véleményünk szerint nem. Olvassa el az „Általános szolgálati határozványok” III. fejezet 13. pontját.

82. I. A legközelebbi tanfolyamra értesülésünk szerint 120 lesz bevezényelve, de hogy; kik lesznek azok, nem tudhatjuk. 2. Lehet, hogy igen, ha alkalmas a bevezénylésre, úgy bizonyára be is lesz vezényelve.

1848. Igen, mert ha tisztességes és a követelményeknek egyébként megfelel a származás — nem akadály.

50. 900 korona.

1885. Lehetséges, hogy még ez év december havában.

1885. Igen. Nézzon utána az Illetékszabályzatban.

D. P. cs. cz. őrsvezető. Csak az esetben számítható fel, ha azt már tényleg megkapta az őrs, mert előre, hogy mennyi minden esetben nem tudható.

Iték. Sorsjegyei nem nyertek.

G. J. cs. cz. őrsvezető. A 48 óráig terjedő szabadság vagy eltávolításnál a megkezdés órája, ellenben minden hosszabb szabadságnál a napok számítanak.

D. J. A Felsőfőnyomdát minden melléklet nélkül ikenként 1 koronás bélyeggel ellátva, közvetlenül torjesztendő fel. Ő császári és apostoli királyi Felsőfőnyomdai katonai irodájához címelve — Wienbe.

H. P. I. Irja meg világosan, hogy mily vizsgát akar tenni, mert sem a mostani, sem az előző leveléből azt kiolvasni nem tudjuk. 2. Az ügyet véleményünk szerint jelentsek szembe alkalomával, vagy pedig, ha addig nem várhatnak, őrskihallgatásou kérjék, hogy az őrsparancsnok tegyen jelentést erről a szakmunkásainknak.

1000. Az áthelyezést szolgálati ntou kell kérni: hogy átvesszük-e az már más kérdés.

MOSKOVITS

anatomiai cipő- és csizmagyar részv.-társ.

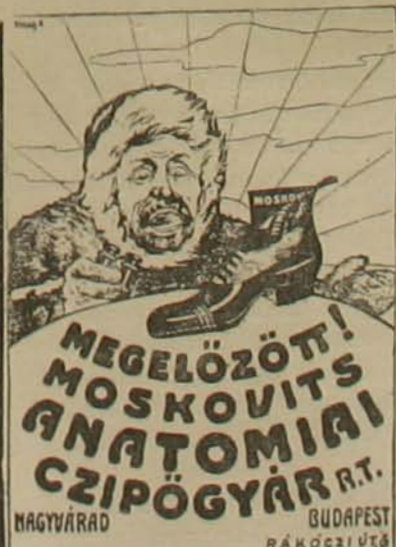
M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. azállító

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű shevro- és boxbőrből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény mellett szállítását. :: :: ::

Kiváratra árjegyzéket bérmentve küldünk

HIVATALOS RÉSZ.

Körrendelet.

88501 2. sz. A m. kir. pénzügyminiszter urnak a katonai havidijasok, zászlósok és hadapródok szabadság engedélyezése iránt benyújtott kérvényeinek és utleveleiknek bélyegilletéke tárgyában valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz és adóhivatalhoz, valamint a m. kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatalhoz intézett 1909. évi 71185. számú körrendeletét és az ezt módosító 1911. évi 27000. számú körrendeletét az 1892. évi 2. számú „Rendeleti Közlöny”-ben közzétett 6347/eln. sz. körrendeletem hatályon kívül helyezése mellett, tudomás-vétel végett az alábbiakban közzéteszem.

A pénzügyminiszter 1909. évi 71185. és 1911. évi 27000. számú körrendeletei:

1. A közös hadseregheli, honvédségi és csendőrségi havidijasok által, szabadság engedélyezése iránt írásban előterjesztett kérvény — kivéve azt, melylyel az illető külföldre kér szabadságot s mely az O császári és Apostoli királyi Felsége által legkegyelmesebben jóváhagyott szabadságolási szabályzat értelmében bélyegmentes, — mindenkor egy koronás bélyegilleték alá esik; a külföldi utazáshoz szükséges utlevélre pedig két koronás bélyeg rovandó le.

A szabadság meghosszabbítása iránti írásbeli kérelmek úgyszintén az új utlevelek bélyegzése tekintetében is a most idézett rendelkezések irányadók.

2. A zászlósok és hadapródok O császári és Apostoli királyi Felségének legfelsőbb elhatározása folytán a legénység, illetve altiszti egyének sorából kivétlenül, nevezeteket az ill. díj. 85. tét. 7. pontjában biztosított illetékmentesség többé meg nem illeti. Ennélfogva jövőben a zászlósok, élelmező tiszthelyettesek, segédorvos helyettesek, kezelő tiszthelyettesek és hadapródok mint tisztjelöltek, továbbá a segédelmelzésügyi tisztbelyettesek és az élelmezésügyi jelöltek, mint katonaaállományu tisztviselőjelöltek szabadságolás iránti kérvényeik és utleveleik bélyegkötelezettsége tekintetében a katonai havidijasokkal egyenlő elbánásban részesítendők. Vagyis az 1. pontban foglaltak velük szemben is alkalmazandók.

E körrendelet az „A-42.” jelzésű szabály 11. pontjánál, az „A-36.” jelzésű utasítás 1. és 6. §§-ainál, valamint az 1909. évi 29. sz. „Rendeleti Közlöny”-ben (szabályrendeletek) közzétett 10033/eln. számú körrendelet 7. bekezdésénél előjegyzendő.

Budapest, 1911. évi szeptember hó 16. án.

Huzai Samu, s. k.
honvédelmi miniszter.

Járásparancsnokság felállítása.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület aradi szárnyának területén Kerülősen, 1911 november 4-én, egy járásparancsnokság állított fel.

Örsök felállítása.

A m. kir. I. számú csendőrkerület nagyenyedi szárnya területén Nagyponoron, 1911 november 6-án;

a m. kir. IV. számú csendőrkerület kassai szárnya területén Vashegybányatelepen, 1911 november 1-én;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület szombathelyi szárnya területén Vépén, Albón, Egerváron és Felsőszőlőn, 1911 november 5-én egy-egy 5—5 főből álló örs állított fel.

Örsáthelyezés.

A m. kir. V. számú csendőrkerület trencséni szárnya területén a tohanyi örs, 1911 november 1-ével Poroszkára helyeztetett át.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Beosztattak:

1911 november 15-ével:

Cservenits Sándor százados-hadbíró, az V.,
Bogcha Pál százados-hadbíró a VII. számú csendőrkerületi parancsnoksághoz.

Kineveztetett:

1911 november 1-ével:

örzsörmesterré:

Hermann György örmester, a VIII. számú csendőrkerület állományában.

Okiratilag megdicsértettek:

A magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője által:

Besenyi László Béla VI. számú csendőrkerületbeli hadnagy-oktatótisz, az 1911. évi szeptember 15-én Székesfehérváron pusztított tűzvész alkalmával az élet- és vagyonbiztonság védelme érdekében kifejtett önfeláldozó nemes ténykedéséért.

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Máté Ferencz csendőr ez. őrsvezető, mivel egy boltozat fosztogató és a vagyonbiztonságot hosszabb időn át veszélyeztetett tolvajszövekedést tetteseinek és orgazdájának 11 napon át folytatott farsztó nyomozás utáni kiderítése, elfogása és a bűnjelek biztosítása körül munkálatlan buzgalommal és kitartással működött.

Varga István I. örmester, mivel mint egy bányamunkás-sztrájk színhelyére karbatalom gyanánt összpontosított legénység parancsnoka a békétlenkedő sztrájk-tömeggel szemben tapintatos ügyességet, lelkiismeretes pontosságot és fáradhatatlan buzgóságot kifejtve, a sztrájkügy különbeni komoly következményeinek elejét vette.

Kiss József és Lázár József csendőrök, a Rimakokava községben, 1911. évi augusztus 3-án pusztított nagyobb-

mérvü tűzveszedelem, illetve az ottani csendőrlaktanya égése alkalmával az oltás és vagyonmentés körül rendkívüli odaadással, férfias elszántsággal, példászerű szorgalommal és kötelességbűséggel kifejtett tevékenységükért.

Nagy Imre I. őrsvezető cz. őrmester 15 és Orgics Péter csendőr cz. őrsvezető 13 éven felüli csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálatban folytonosan kiváló szorgalommal és kötelességbűséggel kifejtett eredményes tevékenységükért.

Forró Mihály cz. őrsvezető másodaltiszt, Keskeny József és Maticsák Sándor csendőr cz. őrsvezetők, a Kisgejőcz községben pusztított nagyobb mérvü tűzveszedelem alkalmával az oltás és vagyonmentés körül kifejtett odaadó szorgalmuk és férfias elszántságukért.

Jámbor György és Péter Péter őrsvezető cz. őrmesterek és Dovecz Sámuel cz. őrsvezető másodaltiszt, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett kiválóan buzgó, kötelességbű és eredményes tevékenységükért.

Holló Sándor, Szabó Imre őrsvezető ez. őrmesterek és Dósa István cz. őrsvezető másodaltiszt, 27 rendbeli betöréses lopás ügyében vezetett bosszas nyomozás folyamán felette nehéz körülmények között kiváló buzgalommal, férfias kitartással és akaraterővel kifejtett eredményes tevékenységükért.

Vigh József cz. őrsvezető másodaltiszt, a közbiztonsági szolgálat terén különböző alkalmaztatásaiban kiváló buzgalommal és példászerű kötelességbűséggel kifejtett eredményes tevékenységeért.

Horváth György csendőr cz. őrsvezető, egy kutban dolgozó és annak bedölése által legott betemetett munkás életének megmentése körül gyors intézkedéssel, leleményes ügyességgel és kiváló odaadással kifejtett tevékenységeért.

Ács István csendőr, 14 rendbeli lopás ügyében megszakítás nélkül 309 órán át és több vármegye területén fogatosított fárasztó nyomozás folyamán lankadatlan szorgalommal, kitartó és rendkívüli kötelességbűséggel kifejtett eredményes tevékenységeért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Balogh Bartba András cz. őrmester, mivel Felsőfernevezely községben az 1910. évben nagymértékben fellépett hasihagymáz elfojtása és a fertőzés elhuzozolásának megakadályozása körül, veszélyt nem ismerő elszántsággal, férfias bátorsággal és körültekintéssel járt el, mi által a veszélyes ragály tovaterjedésének elajét vette.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. IV. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

László Antal cz. őrsvezető másodaltiszt, Miltsevits Ignác, Pakucs Dénes, Cserényi Imre, Harangi Károly, Póczos István és Rácz Jeremiás csendőrök, egy bánya-

munkás-sztrájk színben teljesített karhatalmi szolgálat alkalmával a törvényes rend és csend fenntartása körül kifejtett buzgó és kötelességbű tevékenységükért.

Binda Gusztáv csendőr cz. őrsvezető, Turgyán János, Mihó Sándor és Péter Miklós csendőrök, 27 rendbeli betöréses lopás ügyében vezetett hosszas nyomozás folyamán kiváló buzgósággal és kötelességbűséggel kifejtett eredményes tevékenységükért.

Oláh Gyurka András csendőr, egy kutban dolgozó s legott betemetett munkás életének megmentése körül lankadatlan szorgalommal és kötelességbűséggel kifejtett tevékenységeért.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Dobor Pál cz. őrsvezető, Varga János, Tóth Vendel csendőr cz. őrsvezetők, Székely Miklós, Gellén Ferencz, Voda György, Demény Sándor, Tözsér László, Mészáros Dávid, Simándán Pál és Mihele József csendőrök, mivel a mult évben Felsőfernevezely községben nagymértékben fellépett hasihagymáz elfojtása s a ragály tovaterjedésének megakadályozása körül buzgó tevékenységgel jártak el.

Elöléptetett:

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 október 1-ével:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Schwarcz Albert csendőr, *csendőr cz. őrsvezetővé.*

Katonai szolgálati jel:

A III. osztályu tiszti szolgálati jellel ellátott:
a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Pál Lajos őrnagy, 1911 október 17-én.

A I. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Kacsó József járásőrmester, 1911 október 25-én.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Haász István cz. őrmester, 1911 október 28-án;

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Miklós Dénes, Bálint Dénes cz. őrmesterek, Jubák Márton és Simon János cz. őrsvezetők, 1911 október 24-én, Szép János és Tamás Ignác cz. őrsvezetők, 1911 október 25-én, Illyés Mihály cz. őrmester, október 27-én.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
Tomi Traján, Geozó Kálmán, Kovács Péter, Fülöp Péter, Goga György, Markoly Antal, László Ignác, Ar-

BUTOR

készpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRNSTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI. TEREZ-KÖRUT 8. SZ.
Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 88-59.

BUTOR

mánkó Péter, Kanabé János, Mikola András, Tóth Lázár, Istváncsuj Dénes, Bilibok Péter és Fula József csendőrök.

Jelvény pótdíj.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur a f. évi 102,664/16. számú rendeletével Németh József II. számú csendőrkerületbeli járásörmester részére, a koronás ezüst érdemkereszt után illetékes napi 32 fillérből álló jelvény pótdíjnak 1911 november 1-től való folyósítását engedélyezte.

Névváltoztatás:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Sztaics Szlavkó csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1911. évi 147,005/VI—a. szám alatt kelt engedélye alapján, vezetéknévét «Szigeti»-re változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Bogán Iván csendőr cz. őrsvezető, Peters Juliannával, 1911 október 15-én, Pancsován.

Sajgó István cz. őrsvezető, Zalányi Elizzel, 1911 okt. 8-án, Kajántón.

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényezéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 korona, Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Kérvények a budapesti kir. kereskedelmi- és váltótörvényezék elnökéhez 1911. évi december 4-ig.

Egy hivatalozolgai állás a zalaegerszegi magyar kir. pénzügyigazgatóságnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz 280 korona, esetleg természetbeni lakás. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. — Kérvények a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatósághoz 1911. évi december hó 15-ig.

Egy hivatalozolgai állás a marosújvári kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 160 korona. Ruhailletmény 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a gyulafehérvári kir. törvényezék elnökéhez 1911 évi nov. 20-ig.

Egy-egy folyamfelvigyázói állás Aradon és Soborsinban. Fizetés 300 korona és szabályszerű személyi pótlék. Lakpénz Aradon 320 korona, Soborsinban 160 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Egy évi próbaszolgálat. Gyakorlati vizsga letétele. Kérvények az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalhoz 1911. évi december 1-ig.

Egy rendőrbiztosi állás Borosjenő községben. Fizetés 1200 korona. Természetbeni egyenruha. Négy középiskolai osztály, vagy e helyett azt igazolja, hogy mint őrmester vagy mint csendőrörsevezető szolgált. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a borosjenői járási fősolgabíróhoz 1911. évi november hó 30-ig.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

ezüstművek, china-ezüst dísz tárgyak

kizárólag legfinomabb minőségben gyártáron beszerezhetők.

Legújabb angol rendszerű

részletfizetési
módozatok mellett is.

REICH MÓR és FIA
ékszerkészítők és órásk
SZEGED 19.

Képes árjegyzék ingyen bérmentve.

3-szori bekenésre meg-
szabadul kelle-
metlen láb-, kéz-
és hónaljzadásától a Riesz-féle kenőcs haszná-
lata által. 120 fillér beküldése ellenében
bérmentve, utánvéttel 175 fillérért szállítja
Riesz A. gyógyszerész Szent János gyógy-
szertára, Budapest. Széna-tér 1. (Azelőtt
Kiskunhalas.) Értéktelen utánzatoktól óva-
kodjék. — Postai szétküldés naponként. —
Gyógyszerkülönlegességek nagy raktára.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =
VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papir- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban. ...

Örjárat lapok beszerzése 1912. évi január hó 10-ig.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Madárvédelem.

Irta: *benyei László Béla* csendőrhadnagy oktatótiszt.

A külföldön utazónak mindenesetre feltűnhetett, hogy a városok ligeteiben, nyilvános és magánkertjeiben és falvak közelében nemcsak verébseregek fülsiketítő lár-máját hallja, hanem az éneklő madarak ezre dicséri bájos danájával a Teremtőt.

Az ilyen hangversenyhez kevésbé szokott ember el-büvölve hallgat. A leganyagiasabb gondolkodású lelkeről is lemálik a kéreg és érző ember lesz. Hangulatok, dalok támadnak a lélekben, mintegy visszhangul az éneklő madarak dicsbimuszára.

Ezen benyomás elől nem lebet menekülni. Az élet gondoljai folytán eltompult, a szenvedélyek által vezetett embert csodás érzés járja át. Nem ismer magára.

Hát két ember lakozik benne? Egyik, a melyik küzd a létért, durva és kiméretlen, a másik, mely érzeni is tud?

Sőt észrevétlenül megnedvesednek pillái. Legszívese-ben zokogna és belesírná fájdalmát a madárdalos levegőbe.

Miért? Mi baja van? Mit akar siratni? Hiszen min-den a kedve szerint megy, sikerei megvannak, sőt a mi fogalmaink szerint talán boldognak is mondható.

Síratja a lelki nyugalomát; azt a dalt, melyet lelke zenélt valamikor. Síratja azokat az ideálokat, melyek elröppentek, eltűntek az élet mindent elpusztító forgatá-gában.

Magasabb, eszményibb célok, érzések szolgálatára van az emberi lélek teremtve, de az élet durva keze-vel megnyesi a szellem szárnyait és ráparancsol: «A földön maradj!»

Meinte vágyik a magasban járó felbők után, később még lelkével is a röghöz tapad.

Nemcsak a fájdalom könnyüi ezek. Hirtelen érzi, hogy az őt lenyűgözve tartó varázs enged, érzi szárnyai bontakozását, elszakad a rögtől és versenyt szállva a mezei pacsirtával, annak örömdalát folytatja.

A lélek megindulását csakhamar a gondolkodás váltja fel. Egy önkéntelen kérdést tesz fel magának: «Hogyan lehet, hogy ez engem így megindít, mikor nem elő-szőr hallom ezeket a bájos hangokat?»

Nem sokára erre is választ kap.

Zörög a bokor, mozog a fű. Alig pár lépésnyire tőle a rigó ugrál, odább egy pinty, aztán más éneklők egész raja, mintha ő ott sem volna.

«Hát nem félték tőlem? — kérdi — én vagyok az em-ber, a ti ellenségeitek!»

A mezők és erdők dalosait ez nem zavarja. Tovább ugrálnak és szedik össze a rovarokat, mintha azt mon-dának: «Az ember jó barátunk, tőle nincs okunk félni». És tényleg egy bokorba tekintve látja, hogy egy füle-müle mesterséges fészekodu párkányáról ballatja csattogó dalát, odább egy csiz család fogyasztja el a csizapó által hozott jól hizott hernyót. Amott meg itatót és fődött téli etetőt talál.

Egyszerre gyermekzsivaj hallatszik. Már bosszankodni kezd, hogy most megszűnik a madárdal. A gyermeki öröm tagolatlan hangjait hallja s egy kis gyermeket lát rigók, pintyek, sármányok társaságában, a mint azokat eteti. Anyja adja oda a kiflidarabokat, a mit ez a kis jószág a madaraknak szór. Azok pedig nem zavartatva magukat a zajos öröm által, vigan csipkedik fel az ételt, énekükkel köszönve meg azt az adományozónak.

A gyermek arca sugárzik az örömtől. Nem bántja egyiket sem, pedig oly közel vannak, hogy könnyen elfoghatná őket.

Itt szeretik a madarat.

A szemlélő arca elkomorul. Lelki szemei előtt egy másik kép jelenik meg.

Kis madárkát lát porázra kötve, a mint kétségbe-esetten menekülni próbál, követve a mezitlábas gyer-mekek egész rajától.

Aztán magas fa tetején kapaszkodó gyerkőcz jelenik meg, a mint a szép pettyes tojásokat keblébe gyűjti, hogy az alant várakozó gyerekhadnak játékszer legyen, nem törődve az anyamadar fájdalmas csiripelésével.

Képzletében poros országuton balra, követve a felhő-nyi verébesapat idegsértő bangzúzavarától.

Erdőbe ér. Megszólal egy-két kakuk, néhány rigó és pár apróbb zenészmadarca, de mi az ehhez a pompás szimfóniához képest?

Változik a kép és kis dörrenésre tekint fel. Egy ser-dülő kamasz még füstölgő Flóbert-puskával szalad a porban fetregő pintyöke véres testéhez. Párja csipogva

Először magyar vill. erőre berend. hangszer-gyár honvédség, valamint a m. kir. csendőrség szerződött szállítója és a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi táregató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2. Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-pusztítású hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltnék. Árjegyzék minden hang-szerrel külön kúldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.** 6

STOWASSER JÁNOS

olasz árt és királyi udvari szállító, a cs. és kir. k. osz. hadsereg, a m. kir.

akadémia házi hangszerkészítője, az Ocskai és a szabadalmazott Rákóczi táregató feltalálója Budapest, Lánchíd-utca 5. Gyár: Öntőház-utca 2.

Ajánlja saját gyárában készült összes vonós és fúvó hangszereit és alkatrészeket. Harmonikák erős el-pusztítású hangokkal. Az összes hangszerek javítása olcsón eszközöltnék. Árjegyzék minden hang-szerrel külön kúldetik. **Magyarország legnagyobb vonós és fúvós hangszerek gyára.** 6

síratja a közeli bokorban. Gondolatban kinyújtja kezét, hogy legalább ezt megvédje, de nemsokára ez is a többi vadászsákmány közé kerül.

Odább egy tarka harkály buzgó munkáját szemléli. Egyszerre süvölt egy kő és a kis macár szétroncsolt teteme lábai elé hull. Indiáni ordítással rohan oda egy sereg gyermek és összeverekedik a tetem birtoka fölött. Végre egy csuzlival felfegyverkezett siheder, mint jogos zsákmányát a többitől elveszi.

Hideg tél van. Mindent fehérv hólepel borít. Az elmenő fülebe bágyadt csipogás jut. Pipiskét lát ott. Odább egyet megfagyva talál a hóban. Felemeli és leheletével ébreszteni próbálja. Késő. Szegény kis madár, csupa csont és bőr, inkább éhen halt mint megfagyott.

Csak a szemtelen verebet találja mindenütt elszaporodva. Az éneklő madarak mostoha gyermekeknek látszanak, pedig ők az emberiség jöltevei.

Szegényérzet fogja el. Hát mi annyira el vagyunk maradva, hogy ilyen vandáli pusztításra képesek vagyunk? Már az is sajnálatos dolog, hogy ezeknek a fáradhatatlan munkatársainknak basznát nem tudjuk belátni és méltányolni, hogy ha már a kultura fejlődésével, erdők, ligetek irtásával, modern erdőkezeléssel, mocsarak kiszáritásával amugy is sok vált hontalanná és oly sok ádáz ellenségük van, legalább mi ne pusztítanók őket.

Ha pedig már mindenképen lövöldözni akar az a siheder, pusztítsa az éneklő, rowarevő madarak ellenségeit, akkor kielégítheti a vadászszenvedélyét és még hasznos dolgot is tesz.

Hála a folyton szaporodó madár- és állatvédő-egyesületek megfeszített munkájának, a madárpusztítás, bár még igen lassan, de már kezd a védelemnek és tenyésztésnek helyet adni, bár a teljes megváltozás csak a lelkiület szelidülésével várható.

Sokan lesznek, a kik ellenvetik, hogy külföldön is vannak madárpusztítók.

Természetes, hogy Olaszországot nem hozom fel példának, de Ausztria és Németországban például a madárvédelem terén máris jóval messzebb vannak mint mi.

Hogy mit jelent a rovar a fáu, igen jól tudják a gazdák. Daczára, hogy a mezőrendőrségről szóló 1894. évi XII. tcz. 50. §. követelte hernyóirtásnak legjobb tehetsége szerint megfelel, mégis mily sok kárt tesz az az észrevétlenül ott maradt milliónyi petéből kikelő hernyó. Ezek oly aprók, hogy emberi szem alig fedezheti fel őket, de a madarak ágról-ágra ugrálva, fáradhatatlanul csipegetik fel és pusztítják e kártevő férgeket.

Mily más képet nyújtottak volna 1908. év nyarán a Lippától Buziásfürdőig terjedő erdőségek, ha elég madár segített volna pusztítani a fekete hernyót, mely ott megszámlálhatatlan mennyiségben lepte el az erdőt, nem hagyva meg a fákból mást, mint az ágakat és a levelek vastagabb kocsányait. Siralom volt nézni, hogy mint pusztulnak el egész erdőrészek.

Később a legsűrűbb hóesésnél sűrűbben szállták körül az arra járó a fehér pillangók. Hát ezeknek mennyi ivadéuk lehetett?

Hogy mennyi rovar pusztitanak el az éneklő madarak, arról sok statisztika van. Milliárdokra megy a csak egy család által évente elfogyasztott férgek száma.

Megérdemlik tehát, hogy ne bántuk őket, sőt azt a csekély fáradságot és kiadást is, melyet tenyésztésükkel megtelepítésükkel és télen esetleg táplálásukkal rájuk fordítunk, azt is busás kamatokkal viszonozzuk.

Éneklő madaraink részben szabadon fészkelők, részben oduba rakják fészkeiket.

A szabadon fészkelők hontalanná váltak a bokros részek irtásával. Szükséges tehát, hogy mesterségesen szerezünk nekik fészkelő-helyeket.

Minden ház körül van kerítés. Nem lehetne-e azt élő sövényből készíteni? Fagyal, som, orgona stb. igen sűrű, áthatlan kerítést szolgáltat és a mellett a legjobb fészkelő hely kis énekeseknek. A hol pedig palánk kerítés van, ott is még elfér az amugy is beárnyékolt, tehát kevésbé termő részekben egy sor bokor ültetése.

Helytelen gazdálkodás ezt megmunkálni, mert az ott termettek értéke nem ér fel az esetleg ott fészket vert madarak hasznával.

Gyümölcsösök közelében bokrokat ültetni igen ültős, mert sok rovarpusztító madárnak ad lakóhelyet.

A meglevő bokrok nem mindig alkalmasak fészkelésre. Tulsűrű bokrok, dus ágképződéssel kevés helyet nyújtanak a fészkeléshez. Előnyös ezen ritkítással segitenünk, a mennyiben a toldus elágazásokat oly módon nyessük vissza, hogy 3—4 águ villás fészkekkel váljanak. A hol viszont kevés az ág, ott egyes odakötözött ágdarabokkal mesterséges fészkelőhelyet csinálhatunk. Ritkább bokrokat visszanyeséssel is kényszeríthetünk sűrűbb ághajtásra.

A bokrok alól a száraz falevelet elsöpörni nem jó, mert a madár szereti az almot.

Különösen száraz helyen, hol közelben, patak nincs, gondoskodni kell ivóvizről is.

Egy lefektetett hasábfá gömbölyű felébe néhány, 15—20 cm. átmérőjű és 3—5 cm. mély menedékes lyukat vájva, igen jól megfelel a céljuk. Hogy a vizet a fa fel ne szívja, a lyukat csementtel tapasztjuk be. (Végo köv.)

ÉRDEKES NYOMOZÁSOK.

A lágymányosi rablógyilkosság.

Irta: Máthé Miklós törzsrőmester.

Nem lehet mondani, hogy ez az eset, a melyet olvasóink a napilapok nyomán részben már ismernek, valami számottevő volna Budapest székesfőváros bűnkrónikájában.

A fővárosban és környékén gyakran fordulnak elő hasonló esetek. Érdeklődést csupán az a titokzatosság

A legjobb órák, 47

legszolidabb ékszerek, egyszerűtől a legdrágábbig, ugy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.
Javítások 5 évi jótállás mellett.
Arjegyzék ingyen!

adott ennek a bűncselekménynek, a melybe a nyomozás első stádiumában az egész esemény burkolódzott s a melyről úgy látszott, hogy nagyon is meg fogja nehezíteni a hasonló esetekben majdnem mindig sikeresen működő fővárosi detektívek eredményes nyomozását. Végeredményében azonban ennél az esetenél is beigazolódt, mint azt a tapasztalat sok más hasonló esetenél mutatta, hogy alig van bűncselekmény, bármilyen titokzatos körülmények között történjék is az, hogy arról valaki ne tudna. Csakhogy éppen azt a „valakit» nehéz megtalálni.

Itt is éppen ez volt nehéz. Mert dacára a fővárosban és környékén általánosan ismert ama körülménynek, hogy mindenki, a ki a fővárosban és környékén előforduló bűncselekményekről tud, a rendőrségnél valómást tehet a nélkül, hogy a neve, ha nem akarja, nyilvánosságra kerülne; s dacára annak, hogy a napilapok útján már 24 óra alatt minden újságolvasó ember — és ki nem olvas a fővárosban újságot? — tudomást szerezhetett erről a rablógylókosságról, mégis 9—10 nap elmúlt a nélkül, hogy ez a „valaki» jelentkezett volna.

Végre azonban mégis meggondolta magát és ha nem is tudta megmondani, hogy ki volt a tettes, de olyan adatokat szolgáltatott a fővárosi rendőrség által értesített budafoki őrsparancsnokság nyomozó járőrének, hogy annak alapján a tettesek kézrekerültek.

Egyébként maga az eset a következő:

Folyó évi október hó 20-án reggel egy a Budapest-lágymányosi részen lakó iskolásfiu a Verpeléti-ut és a Dohánygyár-utca között elterülő mezőségen tűzifát szedett. E közben egyik körakás mellett egy gyufásdobozt és egy írónt pillantott meg. A mint ezekért lenyúlt, akkor vette észre, hogy a körakás alól meztelen emberlábak nyulnak ki, másik felől pedig kilátszott a meggyilkoltnak a fejbubuja.

A fiu azonnal a közelben dolgozó emberekhez sietett és közölte velök, hogy mit talált. Majd ezek biztatása folytán a legközelebbi rendőrszemhez ment s annak is tudomására adta észleleteit.

A rendőr meggyőződve a fiu állításának valódiságáról, nyomban a főkapitányságra telefonozott, a honnan a detektívfőnök hamarosan nagy apparátussal vonult ki a helyszínére és megkezdte a nyomozást.

Ekkorára már, mint az hasonló esetekben történni szokott, ha lakott helyek közelében fordul elő valamely bűneset, a kíváncsiak egész csoportja vette körül a hullát. Sőt véletlenül maga a meggyilkolt egyén felesége is ott volt a bámészkodók között. Ennek a bemondásával aztán sikerült megállapítani, hogy a meggyilkolt egyén Pásztor Gábor gyurói születésű 35 éves, budafoki lakos, napszámos.

Ugyancsak az asszony és sógora bemondásával megállapított az is, hogy néhai Pásztor Gábor előző este kilence óra tájban vált el a feleségétől, a ki sógoránál a Fehérvári-út egyik házában maradt éjszakára. Pásztor kissé ittas volt s e miatt összeszólalkozva a feleségével, haragjában nem hallgatott annak marasztaló szavaira, hanem otthagya s elindult hazafelé Budafokra.

Ittas ember nem tud elmenni az útjába eső kocsmába a nélkül, hogy oda be ne menne. Ezen az alapon indult meg a további nyomozás s tényleg bebizonyult, hogy Pásztor is, a helyett, hogy mint feleségének mondta, hazament volna, betért az utbaeső Kuhn-

féle kocsmbába, pár deczi bort kért s annak fogyasztása közben ott el is aludt.

Körülbelül éji félegy óráig időzött így a helyiségben s ekkor felébredve, eltávozott. Ittassága nagyobb fokú volt, mert mint a kocsmáros és neje állították, az elalvása előtt kifizetett bort felébredése után újból ki akarta fizetni s nekik kellett felvilágosítani tévedéséről. Ugyanezek vallották azt is, hogy Pásztornál nagyobb mennyiségű ezüstpénzt — koronásokat és ótkoronasokat — láttak. Hogy ezután mi történt Pásztorral, merre, hova ment s kikkel találkozott, erről sem a kocsmáros sem mások nem tudtak akkor felvilágosítást adni.

Már a nyomozás első stádiumában akadtak emberek, a kik az említett éjjel látni vélték az említett tájékon gyanús embereket, egyik egyféle, másik másféleképpen adta elő a találkozást az általa gyanúsítottakkal. Egyik szerint az árokban feküdt, másik szerint a kezét mosta az uton talált vízben, harmadik szerint hívogató füttyjeleket adott, majd ismét másik kora reggel a pálinkamerésben látta, sőt azt is észlelte, hogy a keze véres volt és véres ezüst pénzzel fizetett.

A többi között egy, — a mint végül kiderült, éppen az egyik tettes — Szabó József gabonamunkás a személyleírását is meguevezte az általa gyanúsítottaknak, azt állítván róla, hogy szélesvállu, hatalmas, magastermetű, munkáskülsejű fiatal ember volt az illető és a dohánygyár irányába látta szaladni.

Mindezekben felül az áldozat mellett találtak egy darab újságpapirost, a mely a „Nagybánya és Vidéke» című lap szeptember 25-iki számából való volt; az áldozat fejében, a koponyacsontba beszorulva pedig egy képgéjű dugóhuzós zsebkést találtak, a melyről Pásztorné azt állította, hogy nem az uráé volt. Ugyancsak a hulla mellett találtak egy jegyzékönyvecskét is, a melynek egyik-másik lapján véres ujjnyomok voltak.

A fentebbiek szerint tehát volt nyom és adat elég, sőt éppen az volt a baj, hogy sok is volt s egymástól majdnem mind eltérő. De legrosszabb adat volt a Szabó József által bemondott személyleírás, mert ezzel nemcsak magáról terelte el a figyelmet, hanem mindazokról is, a kik az eset idejében a fentebb említett kocsmában voltak.

Már a nyomozás első stádiumában kihozták a helyszínre a budapesti rendőrség Golda nevű rendőrkutyáját is abban a reményben, hogy ezzel hamarabb nyomra tudnak jutni, de ennek se lett semmiféle eredménye. Lehetséges ugyan, hogy más, kevésbbé járt helyen eredményesebben tudott volna a kutya működni, de mert itt, mint már fentebb is említém, akkorára a kíváncsiak százai fordultak meg, hiába szagoltatták meg vele ismételtén az áldozat fejéből kihuzott bieskát és szimatolta a hulla körül talált nyomokat is, csak rövid távolságra tudott e szimaton elmenni s addig is ismételtén és határozatlanul meg-megállott, úgy hogy szinte észrevehető volt rajta a felvett nyom iránti bizonytalanság.

Nem akarom kétségbe vonni a jeles állat képzettségét, de viselkedéséből következően annyi bizonyos, hogy az úgynevezett és a Csendőrségi Lapok hasábjain is sokszor emlegetett kiváló képzettségű rendőrkutyák is csak olyan helyeken tudnak eredményt felmutatni, a hol csak nagyon kevés ember jár, vagy a keresetteken kívül más egyáltalán nem jár s talán még ott, a hova a cselekmény véghezvitele után nyomban odakerülhet s még friss szimatot véve, friss nyomokon

Ha fáj a feje

7 ne tétovázzék, hanem
használgjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ár K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Káspeszen. Orvosok által ajánlva. Három dobozúal ingy. postai szállítással.

haladbat tovább. Az a nagy biztosság tebát, a mit a rendőrökutya képességéhez és tehetségéhez fűznek, úgy látszik, még kissé korai s csupán a gazdáik által 50—60 lépésre szándékosan elhagyott egyes jólismert tárgyak (bot, dobányszerű, zsebkendő stb.) felkeresésében és előhozásában nyilvánul meg.

Szóval folyt a nyomozás kutyával és a nélkül vagy kilencz napig, de eredmény nem volt semmi. Ugyanilyen eredménytelen volt addig az ideig a budafoki őrsparancsnokság járőreinek nyomozása is, pedig Bacsa őrmester és alárendeltjei mindent elkövettek, hogy a tettest kideríthessék. Kölcsönös lévén a nyomozásoknál egymásnak való segédkezés, még szolgálaton kívül is pihantak az ügyben, csak hogy megkönnyítsék a fővárosi rendőrség munkáját.

A sok utánajárásnak végül mégis meglelt az eredménye, a mennyiben október hó 27-én egy budafoki fuvaros besugta a Bacsa István őrmester és Laczikó Péter csendőrből állott járőrnek, hogy egyik kocsisa, a ki a gyilkosság éjjelén a budafoki uton ment kocsival, egy tót munkással találkozott, a ki feltűnt előtte, hogy lehajtott fejjel, sirva bandukol Budafok felé. Mikor pedig megszólította, hogy mi baja van, olyanforma feleletet adott, hogy megütött vagy fejbeütött valakit s azt hiszi, hogy talán fel se kel többé.

Erre az értesülésre a kocsist hamarosan előkerítették. Ez megerősítette a gazdája által mondottakat s hozzátette, hogy az említett tót legényt jól ismeri, tudja, hogy Lajosnak hívják s hogy tordasi illetőségű, csak a vezetéknevét nem tudja, Tordason azonban úgy tudja, hogy mint büntetett előéletű, csavargó természetű embert bizonyára ismerik s felvilágosítást adhatnak róla.

A járőr erre Tordásra utazott s ott az előjáráságtól tényleg megtudta, hogy a keresett egyént Szttyehlik Lajosnak hívják, kisebb lopásokért már büntetve is volt, ezidőszent azonban nem otthon, hanem vagy Martonvásáron vagy Érden lakó rokonainál tartózkodik, sőt az is lebecsületes, hogy mint rendesen, a fővárosban csavarog.

A járőr erre Martonvásáron kereste Szttyehliket, mikor pedig ott nem találta, Érde ment s itt éjnek idején, a nővérénél meg is találták nevezettet éppen akkor, midőn öltözködött, hogy tovább menjen.

A járőr láttára meghökkent a legény. Midőn pedig Bacsa őrmester tudtára adta, hogy a lágymányosi gyilkosság ügyében keresik és pedig azon az alapon, a mit a budafoki kocsisal beszélt október 20-án hajnalban, mindjárt beismerte, hogy a gyilkosságnak és rablásnak ő is részese. Társát névleg megnevezni nem tudta, csak annyit mondott róla, hogy jól ismeri, a Kahn-féle korcsma közelében egy általa is ismert házban lakik és legfeljebb oda tudja kalauzolni a járőrt.

Bacsa őrmester további felszólítására előadta azt a ruhát is, a melyben a gyilkosság idejében volt, a melyeken akkorára már annyi változás történt, hogy az inget a nővére kimosta.

Az így előkerült tettest aztán a bűnjelekkel Budafokra hozta a járőr, a hol kikérdezésekor a rablógyilkosság történetét a következőképp adta elő:

Október 19-én éjjel a Kahn-féle korcsmában elitta a pénzét, majd eladta az óráját hét koronáért s abból megvacsorázott, a megmaradt pénzt pedig elkártyázta, így aztán csak kibiczelgetett tovább annál az asztalnál, a hol Szabó József és két társa kártyázott.

E közben jött a korcsmába Pásztor Gábor s egy pohár bort kért és annak fogyasztása közben elaludt, majd úgy éjfél tájban felkelt és eltávozott.

Szabó már a borért való fizetésnek megfigyelhette,

hogy Pásztornál jócskán van pénz, mert aligbogy elment odasugott neki, hogy jó lenne az őreget kifosztani, sok ezüst pénzt látott nála s jutna belőle mind a kettőjüknek, úgy sincs egyiküknek se. Ha nem adja szépen, felelte Szabó az ő vonakodására, majd lefektetik, hogy nem kel fel többet.

Csakhamar utána is siettek s a mint a gyilkosság színhelye közelében utólérték, Szabó minden szó nélkül hátulról a nyakába ugrott s fojtogatni kezdte Pásztort, de ez erősebb lévén, maga alá gyűrte a kistermetű Szabót. Ennek láttára és Szabó segélykiáltására ő (Szttyehlik) felkapott egy jókora darab terméskövet s hátulról fejbevágtá Pásztort úgy, hogy ez eleresztve Szabót, a töltés oldalán legurult a rétre. Szabó pedig dühösen utána szaladt s elővére zsebkését, haragjában össze-vissza szurkálta Pásztort s mikor látta, hogy többé már nem mozdul, kikutatta zsebeit, lehuzta a cipőjét is, mert azt hitte, hogy annál a 23 koronánál, a mi már előbb a zsebében és a nyakán levő zacskóban talált, több pénz is van nevezettnél és bizonyára a cipőjében tartja azt. Több pénzt azonban nem talált s ebből neki három koronát átadott, a többit pedig magának megtartva minden köszönés nélkül elváltak egymástól s ő Budafok felé, Szabó pedig lakása felé eltávoztak. Valószínűnek tartja, hogy Szabó még mondani akart neki valamit, mert fütttyentgetett utána annak jelül, hogy jöjjön vissza, de ő rá se hallgatott, csak ment tovább.

A legény eme előadása alapján megállapították aztán, hogy a felbujtó és tulajdonképeni gyilkosnak — mint fentebb is említve van — Szabó József a neve, gabonamunkás és a Febérvári-ut 56. számú házban lakik.

Bacsa őrmester aztán, — mivel Szabo után a további nyomozást úgyis a főváros belterületén kellett volna tovább folytatni — átadta Szttyehliket a már előre értesített detektíveknek a bűnjelekkel együtt.

Itt megjegyzem, hogy Szabó a járőr előtt és később is tagadta, hogy ő lett volna Pásztor Gábor gyilkosa, nem akart a dologról tudni semmit, azt állítván, hogy még Szttyehliket sem ismeri. Értesülés szerint azonban a detektívek már több bizonyítékot szereztek ellene s beigazolták, hogy az áldozat fejébe szurva talált kés is az övé, sőt a mi legterhelőbb, a vele vadházasságban élő Huszár Erzsébet is rávallott, hogy azt a véres inget, a melyben a gyilkosságot elkövette, ő mosta kis másnap s a padláson fel is található. És rávallott még egy villamos kalauz is, a ki a gyilkosság utáni kora reggelen a Febérvári-uton látta Szabót, a mint egy víztócsában mosakodott. Beigazolódott az is, hogy Szabó a gyilkosság után nem ment haza, hanem reggelig csavarogva, itt-ott pálinkázva töltötte az időt s csak már kapunyitás után, reggeli öt-hat óra közben ment haza ittas állapotban.

Szóval, itt is beigazolódott, hogy az a csendőr, a kinek megfelelő személyismerete, összeköttetése van s az ezek révén szerzett adatokat fel tudja használni s e mellett kitartó s a fáradságos nyomozásoktól magát nem kiméli, eredményt mutathat fel bonyolult ügyekben is.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

A petroleumról.

„A modern technika nagy alkotásai, azímen érdemes munkajelent meg közelebb a Franklin Társulat kiadásában megjelenő „Ismeretterjesztő Könyvtár, című vállalat

új köteteként. A munkából, melyet Williams Archibald eredetije után Péter Jenő dolgozott át kiváló gond-
dal, nagy figyelmet fordítva a ma-
gyar viszonyokra is, mutatoul adjuk
itt a petróleumról szóló fejezetet.

Nincs egyetlen terméke a világ-
nak, a mely a modern ipari életben
nagyobb szerepet játszanék a petro-
leumnál. Ha lenyugszik a nap, mil-
liónyi embernek a petroleum fénye
világít; az autók, a melyek
vésszes sebességgel száguldanak végig
utainkon, neki köszönik mozgató ere-
jüket; a nagy vasutak sineszállai to-
robogó mozdonyok közül akárhány-
nak a petróleum tüze adja meg gi-
gászi erejét és se vége se hossza
azoknak az ipari termékeknek, a me-
lyek a petróleum hőfejtkéességé-
nek köszönik létesülésüket. Mekkora
a száma a világ minden táján mozgó
gépeknek, a melyeknek megszámlál-
hatatlan milliányi mozgó alkatrészt
a kőolaj keni, hányféle az a gyógy-
szer, a melynek egyik-másik alkotója
a petróleumból származott és akad-e
manapság már olyan oldala rettentő
en komplikált életünknek, a melyik egyik-másik vonatko-
zásában nem érinti a kőolajat vagy annak termékeit?

A kőolajat már az ó-korban is jól ismerték. Herodotos
megemlékszik Zacyntbus csodás napbta-forrásairól, Pli-
nius pedig Agrigentumról tesz említést, mint a hol bő-
ségesen terem égő folyadék. Sok évvel később Marco Polo
írja a bakui napbta-kitörésekről, hogy «e helyen egy
hatalmas szökőkút ontja sugarait, a melyeknek égbe-
lövellő olajmennységből egyszerre akár száz hajót is
megrakhatnánk. Az étkezéshez ugyan nem használható
ez az olaj, de annál alkalmasabb az elégetésre. A beteg

Razzia-képek. — 1. «Fiatl csavargók.» A razziaú összeszedett csapat a dunai ka-
pitanyságon vár a gyermekbíráóság döntésére és innen kerülnek a Gyermekvédő Liga
vagy valamely patronázs egyesület házaiba.

tevék meggyógyulnak, ha bekenik vele fájó testrészeiket.
Messze vidékről vándorol ide a föld népe, hogy felfogja,
mert hozzáfogható nem terem sehol.»

Azóta kiderült, hogy Marco Polonak ez az utolsó
megjegyzése nem helytálló. Ma már tudjuk, hogy a kő-
olaj messze kiterjedő rétegekben eloszlik az egész föld-
kerekségén. Manapság az Egyesült Államokban és a
Kaspi tenger vidékén találjuk a legkiterjedtebb petro-
leum-mezőket, illetve ezekről a helyekről használják a
legnagyobb mennyiséget ipari célokra.

E legnagyobb termővidékeken kívül Khina, Szibéria,
Burmah, Kis-Azsia, Kanada, Mexikó, Peru és
Galiczia földje is bőséges mennyiségeket rejt
magában, a melyeknek feltárásáig azonban még
sok idő telik el, de bizonyos, hogy újabb ku-
tatásoknál egyre újabb olajtartókat találunk
majd a föld mélyében.

Marco Polo idejében messze földről jöttek
az emberek, hogy részesei lehessenek a bakui
csodaszernak. Ma a petróleum keresi fel a sok
ezer mértföldre eső országokat és városokat, a
civilizált világnak minden legkisebb zeg-zugát,
hogy szolgálatjára lehessen az emberiségnek.

Talán némi érdeklődéssel találkozunk, ha
elmondjuk, hogy annak a rengeteg fogyasztás-
nak, a mely évenként millió és millió barrelna
(151.4 l) rúg, miként tesznek eleget a termelőik,
hogyan kutatják, finomítják és értékesítik a
kőolajat.

Ezzel összefüggésben elsősorban Amerika és
Oroszország óriási olajmezőire fordítjuk figyel-
münket, a hol a nyersolaj rengeteg területeket
foglal el, hogy készségesen odaadja kincsét a
világnak, ba a mérnök kutató fúrója utat tör
számára a föld színéig.

A petroleum eredetéről már sok vita folyt.
Régebben azt állították, hogy a kőolaj desztill-
ációs termék, amely már a föld keletkezése-
kor származott; de mostanság már megállapo-

2. «Rapport a tolonczházban.» Munkanélküliek, hajléktalanok. Nagyrészüik
nem bűnös, csak szerencsétlen: a nyomor és a pálinka áldozata.

dottnak tekinthető a vegyészeknek az a véleménye, hogy a petroleum organikus anyag, a mely a távol őskor állati és növényi maradékainak bomlásából ered.

Egy másik fontos kérdés a mely a petroleum élet-rajsának megírásánál eléink tódul, hogy vajjon ebből az anyagból meghatározott mennyiség áll-e készen a föld gyomrában avagy egyre újabb tömegek készülnek-e a föld mélyén elzárt titkos laboratóriumokban. Ha a petroleum keletkezésének elsőbben említett magyarázatát fogadjuk el, akkor azt kellene mondanunk, hogy a föld mélyében hatalmas kőolajraktárak állanak rendelkezésünkre, a melyeknek kiürítése után vége szakad a petroleumforrásoknak.

De a kutatások során bebizonyosodott, hogy a kőolaj minden geológiai formációban megtalálható a siluritól a tertiárig és e kettő közül különösen az elsőben fordul elő, mint a mely kor szorosan összefügg a szénkor karbontermelő rétegeivel.

A petroleumot tartalmazó rétegek keletkezése és bősége különösen bárom körülménytől függ: először oly anyagnak kell jelen lennie, a melynek bomlásából az idők folyamán kőolaj származhatik; azután egy porhanyós rétegre van szükség, a mely a petroleum befogadására alkalmas és végül harmadszor e réteg fölött egy áthatlan földrétegnek kell elterülnie, a mely megakadályozza egyrészt a párolgást, másrészt a víz behatolását. Ha egy ily jól záró kupak fedi a petroleumot, akkor az elzárt rétegben keletkező olajgázok egyre nagyobb nyomásra tesznek szert és ez a gáznyomás, a mely olykor óriási méreteken növekszik, miként később látni fogjuk, igen jó segítője a petroleum után kutató mérnöknek.

A kőolaj-ipar története tulajdonképen csak az 1859-ik évvel veszi kezdetét, a mikor Drake ezredes kutat ásott a pensylvániai Titus-villeben és a fúrólukban történetesen bőséges mennyiségű nyersolajra bukkant. Ez a forrás ráterelte az élelmes amerikai figyelmét a petroleumra; a következő esztendőben azonban megkezdődött a polgárháború és addig, míg ez a rémes küzdelem hozta meg a várva várt szabadságot, szünetelt minden vállalkozás. De alig hogy véget ért a szabadságharc, olyan erővel indult meg a petroleum-kutatás, hogy ehhez foghatót csak a kaliforniai arauyások mozgalma mutat. Szorongó sietéssel vetették magukat a szűzi talajra, rászánták mindenüket a rejtett kincs felkutatására, hogy megszerezzék a legnagyobb küzdelmek árán megszerzett legnagyobb kincset: a pénzt. Voltak, a kik elpusztultak e lázas munkában, de a kik szerencsés helyen fogtak munkához, azoknak fáradságát sokszorosán megtalmozta az elért eredmény.

A sikeres fúrások helyén községek, városok emelkedtek ki a földből, a melyek addig virultak, a míg a petroleumkutak ki nem apadtak, azután pedig kiürültek és elpusztultak. A petroleum-kutatóknak a természetrajza ugyanaz, mint az aranyásóé: az örök emberé. A siker pénzsoványra teszi és az összegyűjtött vagyon nem ad nyugalmat, hanem újabb küzdelmes kutatásra serkenti és a befejezett munka helyéről tova üzi új vidékekre, új szerencse után.

Minden esztendőben friss területeket tártak fel, egy-mást követték Indiana, Kentucky, Missouri, Kalifornia, Texas és Kansas.

1900-ban a petroleum-termelés 57,070.850 burrelt (151.4 l) tett ki, 1901-ben pedig átlag 156.182 barrelt boztak felszínre naponként. Micsoda változása az időknek! A XIX. század elején még szerencsétlenség számmba ment, ha kútúrás közben holmi tisztatlanságokra, teszem olajrétegre bukkant a fúró!

Drake ezredes, a ki első fúrása után tudatos megteremtője a petróleumiparnak, a fúrás technikájában is útmutatója lett a későbbi kutatóknak. Pennsylvániában vascsoveket mélyített a fúrt lyukakba, hogy biztosítsa azokat a bedőlés vagy az egyes földrétegekben esetleg felbukkanó víz bebatolása ellen és ez a mód ma is általán használatos.

De lássuk bāt, hogy is kutatnak petroleum után.

A mikor valami alkalmas helyet kiválasztottak a fúrásra, magas fatornyot építenek föléje, amelynek csomakúla formájú teste erős fagerendákon nyugszik. A fúró-torony egyik oldalán hatalmas oszlop áll, a melyen egy bimba fekszik keresztbe. Ezt a bimbāt az egyik végén egy gözgép mozgatja fel-alá, míg másik vége ugyanakkor, a gyerekek középuitt alátámasztott himbáló-deszkájához hasonlóan, ellenkező irányú mozgást végez. A gerendának másik végéhez erősítik azt a rudat, a mely a fúrószerszámmal áll összeköttetésben és következésképp ez a szerszám is föl-alá mozog majd. Az amerikai kútúrásnál e szerszámot egy kötélén bocsájtják a kútba és e kötelet a mint a lyuk mélysége megnő, lassan-lassan hosszabbra eresztik, a mikor pedig a szerszámot élesítés vagy cserélés okából ki akarják emelni, akkor egy-kettőre felszavarják.

A mikor elérik az olajtartalmú földréteget, egy torpedót bocsátanak a mély furatba, a melyet ütéssel robbantanak. Az explozió megremegteti a fúrólyuk mélyén fekvő falakat és kiszabadítja a petroleumot a földréteg myriadnyi kis tartányából. Néhány pillanattal a robbanás után megjelenik a fúrólyuk szájánál az olajseugár, a mely kavicsot és a robbantó anyag fémburkolatának maradékait veti felszínre.

Most már meg volna a várva-várt petroleum, de folyása csak akkor lesz állandó, ha gondoskodás történik arról, hogy az olajvezető réteg ne tömhesse el a kút fenekét. E célból egy, a fúrólyuk alsó nyílásának megfelelő átmérővel bíró lyukgátot alzattal bíró fenékesövet bocsátanak le az olajrétegig, a melyet tömítőanyaggal vesznek körül, hogy jól megfeküdjön a kútesőben. A cső körül fekvő földrétegben az elzárt olaj z nyomása felhajtja a fúrólyukba az olajat (mint a hogy a szódavíz felemelkedik ugyancsak gáznyomás folytán az üveg középuitt elhelyezett csővében) és ez a nyers olaj már most tisztán, kavics és egyéb szilárd alkatrészek nélkül kerül a kúton át a felszínre.

A Kaspi-tenger partján, a Kaukázus keleti végén fekszenek a legnagyobb kiterjedésű olajmezők. Közel 1200 négyeszmértöldnyi területen a földet úgy átitatja a petroleum, mintha csak vízbe mártott spongya volna. Az olajréteg elnyúlik a tenger feneké alá és újból előtűnik a tulsó parton; újját gázbuborékok jelzik, a melyek néha akkora erővel törnek fel, hogy egy kisebb csónakot felboríthatnak, a felszínre ragadott olajat pedig a szél elhajtja Baku kikötőjébe, a hol ha egy égő gyufaszálal dlobnánk a tengerbe, lángba borulna a Kaspi-tó, a meddig csak a szem ellát.

Az orosz olajmezőket minden vidéken sűrűn lepik el a fúró-tornyok, a melyek külső alakjukra alig különböznek amerikai társaiktól. Az orosz kútúró általában kötelet is, rudat is hasznal fúrásainál, de nagyobb előszeretettel viseltetik az utóbbi iránt. Minthogy a bakui olajrétegben nincs akkora nyomása a gáznak, mint Pennsylvánia mezőin, a föld színe fölé emelkedő olajszőkőkút itt ritkább jelenség, mint Amerikában; de ha egyik-másik helyen mégis feltör az olajseugár, akkor bőségesen ontja a gyulékony folyadékot. Az orosz kőolajat rendszerint merítéssel hozzák felszínre, olyképen,

Razzia-képek. — 3. «A két taxli.» Notarin» tolonczházi alakok, a lákot a csayagó-humor keresztolt el taxlinak. — 4. «A zöld kocsi.» Ez a híres zöld kocsi, a mint azj transporttal érkezik, a Mosonyi utczai tolonczház udvarára. — 5. «Sétán a tyúktolonczban.» A főváros gyűlöletés» népe járkal itt : a nyíltkor korzóján. — 6. «Barlanglakók.» A nyíltkor népi légrőme»bb tanyáin, a Budafoki-uton földbevált odúkban tengődik így ötezer ember, kik közt dühög a sokféle betegség.

hogy a merőt — egy 7—8 méter hosszú hengeres aczélsövet — lebocsátják az olajrétegbe; a henger, a fene-kén megnyíló szelepen át megtelik olajjal, a szelep pedig, mikor ismét felemelik a merőt, lesüllyed ülésére, lehetlenné téve az olaj kifolyását. Kellő mennyiségű olajat egy-egy merítésre azonban csak akkor kapunk, ha a kút átmérője elég nagy és így elég bő szájú merővel dolgozhatunk. Ezért az orosz fúrólukak aránylag nagy átmérőjűek, a mi, tekintve azt, hogy a víz ellen való védekezés céljából az egész lyukat ki kell csövekkel rakni, igen költséges. A mint megkezdik a fúrást, a lyuk átmérőjének megfelelő, rendszerint 700—800 mm-es csövet szorítanak le a nyílásba és a cső leszorításával egyidejűleg addig folytatják a fúrást, a míg az ellenállás annyira megnövekszik, hogy vékonyabb csővel látszik célszerűnek a folytatás. E kisebb átmérőjű csövet lecsuszatják a kezdőcsövön és a fúrást folytatva lesüllyeszti a földbe; aztán ismét kisebb átmérőjű kerül sorra és ezt így folytatják, a míg csak elérik az olajréteget. A fúrólukak kibérelő csövek valóságos teleskopot alkotnak, melynek azonban nyitva marad mind a két végső nyílása. Alul rendszerint 200—300 mm. átmérőjű csövekkel fejezik be a kutat.

Fúrás közben sok mindenféle akadályra ütközhetik a mérnök, de a legkellemetlenebb, ha holmi aprónak látszó bajok, mint a minő a kötél vagy fúrórúd szakadása, akasztják meg a munkát, vagy a mi ugyancsak gyakori baj, valami beleesik a fúrólukba és beleszorul a szer-szám meg a csőfal közé. Ilyen esetekben akárhányszor előfordult, hogy hónapokba telt, a míg szabaddá tudták tenni a nyílást és vésőkkel, kanalas fúrókkal, vágókkal, a legravaszabb formájú szerszámokkal sikerült csak ez az igazán verejtékes munka. A mikor az Atlanti-óceán-ban a hajóról leszakadt kábelt halászták ki a tenger fe-nekéről, ez igazi gyerekjáték volt ahhoz a feladathoz képest, a mely a fúrómester előtt áll, a mikor lenn, fél kilométernyire a föld mélyében beleszakadt a fúró és néki minden ügyességét össze kell szednie, hogy azt fel-színre hozza.

KÉPEINKHEZ.

Razzia-képek.

A razzia éppen nem ismeretlen olvasóink előtt, mert az utóbbi években az ország egyes vidékein többször tar-tott razziát a csendőrség is.

Az eredmény azonban a csendőrség és a budapesti rendőrség razziái között nagyon különböző. Mert míg az előbbiek óriási nagy területen, a területhez mérten ren-desen kevés csendőrrel működve, ritkán járnak valame-lyes eredménnyel, addig a budapesti rendőrség razziája rendszeren „jó” eredménnyel jár.

A rendőrség ugyanis már régen ismeri és nyilvántartja az úgynevezett tömeglakásokat, a melyeknek bérleti maguk is táj lelkismeretű egyének, és hogy az uzsoraszzerű ma-gas lakbért kiizzadhasák, magukhoz hasonló férfi és női alakoknak tucat számban adnak szállást, úgy, hogy egy egyszobás-konyhás lakásban 18—20 személy, férfiak, nők és gyermekek egymásra halmozva, huzódik meg éjszakára. Az ilyen lakásokból mindig akad horgora néhány alak, a kik vagy munkanélküli csavargók, vagy a fővárosból kitiltott büntetettek és régi ismerősei a rendőrségnek; sőt nagyon sok esetben egyes hosszasabban keresett büntetettek is ilyen tömeglakásokban kerülnek kézre.

Hasonló eredménnyel jár a külvárosi piszkos lebujok

és pálinkamérések meglepése és átnézése is. Az előbb em-lített tömeglakások lakóinál még egy fokkal alantabb álló teljezen elzüllött, részeges egyének, ruhátlan, kiéhe-zett, toprongyos alakok találhatók itt, a kik az alkohol-nak hosszú idő óta tartó s folytonosan nagymérvű fo-gyasztása folytán — ugyyszólván — állandóan delirium-gyaszta s ha másként a közbiztonságra nem is ve-sélyesek, mert ilyenek is akadnak köztük, de elázott állapotukban rendszeren közszemérmert sértő módon visel-kednek és hajléktalanok is lévén, a lebujok és pálinka-mérések bezárása után, más hajlék hiányában, a külvá-rosi üres telkeken vagy a budai hegység egyes félreeső barlangjaiban huzzák meg magukat éjszakára, vagy pe-dig többen társulva betöréseket, lopásokat követnek el, de nem riadnak vissza az azon a vidéken éjjel hazatérők kirablásától sem.

Minden egyes razzia esetén csoportosan kerülnek a rendőrségre ezek a jelen számunkban közölt képeken be-mutatott züllött, toprongyos alakok, férfiak, nők, gyer-mekek vegyesen, a kiket a másnapi „rapporton” szoká-saiknak, viselkedésüknek, foglalkozásaiknak és multjuk-nak megfelelően osztályozva vagy a rendőrségi fogdába helyeznek el egy pár napra, vagy pedig megfelelő bünt-etés után eltolonczolnak. Számuk azonban sohse fogy, mert ha pusztulnak is el közülök, produkál helyettük a nyomor és züllés másokat.

A jelen számunkban bemutatott képek a Tábori Kornél és Székely Vladimir Razzia című darabjából valók, a mely november hó 7-én került színre először az Uránia-színházban.

HIREK.

Néhány szó „A rendőrkutya” című cikkhez. Sza-mosfalvi Panajott Sándor ny. altábornagy ur Ő Nagy-méltósága szerkesztőségünkhez intézett levelében a la-punk 46. számában „no” jelzéssel „A rendőrkutya” cím alatt megjelent fejtegetésekre volt szíves válaszolni. Az Ő Nagyméltósága által betekintésre rendelkezésünkre bocsátott „Polizeihund” értesítése szerint igenis van egy biztosító részvénytársaság (a Nationale), a melynél min-den rendőreb-tulajdonos nagyon csekély összegért a tör-vényes kártérítési kötelezettséggel ellen — mely a rendőreb tartásából ered, — védekezhetik. Az említett társaság egy személy baleseténél 30,000 K összegig, több személy baleseténél pedig 100,000 K összegig nyújt teljes kár-pótlást. E szerint a cikkiró erre vonatkozó — egyéb-ként igen életrevaló — összes ajánlataival megkésétt. De megkésétt cikkiró a Havranek János badnagynak tett ajánlatával is, mert az altábornagy ur Ő Nagy-méltósága Havranek badnagynak azt az ajánlatot tette, hogy az általa lefordított Most-féle vezérfonal tiszta jövedelmének egy részéből egy him és nőtény német jubászkutyát vásárol s azokat továbbtenyésztés céljá-ból, Havranek badnagynak rendelkezésére bocsátja. Ez lenne az alapja egy annakidején létesítendő tenyész-állomásnak. Ő Nagyméltósága ez év október havában Németországban jártakor személyes tapasztalatokat szer-zett arról, hogy mily kiterjedt mérvben használják ott a rendőrkutyákat a csendőrségnél, rendőrségnél, a ham-burgi és brémai vámőröknél, csakúgy mint a berlini boltőröknél.

Adományok. A kispesti örs parancsnoka, Huszár Jó-zsef cz. őrmester, valamint az örs legénysége október 14-én, a csendőrségi internátus javára, működvelő elő-adással egybekötött zártkörű táncmulatást rendezett. A Kispeszt és környéke intelligenciájának részvétele

mellett kitünően sikerült mulatság a jótékony célra 500 koronát jövedelmezett. — A dávodi őrs legénysége, a „Ferencz-csatorna érdekelték halászati társulatának igazgatósága» által az őrsnek halászati kihágáson tetten ért egyének feljelentéseért jutalmul kiutalt, illetve felajánlott 17 K 80 fillért a csendőrségi internátus javára adományozta. Ezen újabb adományokkal az internátus alapvagyonra 25,302 K 71 fillérre emelkedett.

Igazságügyi kezelői tanfolyamok. Lapunk 44. számában „Igazságügyi kezelői tanfolyamok szervezése» czim alatt megjelent közleményünkkel kapcsolatosan közöljük olvasóinkkal, hogy a folyó évi 126,367/20—a. számú honvédelmi miniszteri rendelet szerint az 1912. évben igazságügyi kezelői tanfolyamok a következő kir. ítélőtábláknál fognak felállíttatni és pedig: a budapestinél, márczius 15-től április 30-ig; a győri és nagyváradinál, április 1-től május 15-ig; a kassainál, május 1-től június 15-ig; a marosvásárhelyi és szegedinél, május 16-tól június 30-ig; a budapesti és kolozsvárinál, szeptember 1-től október 15-ig; a debreczeninél, szeptember 15-től október 31-ig; a pozsonyi és temesvárinál, október 16-tól november 30-ig és a pécsinél, november 1-től december 15-ig terjedő időben. A szolgálatuk 12. évében álló altiszteknek a hat havi előkészítő (próba) szolgálatra oly időben kell jelentkezniök, hogy annak időtartamába a kezelői tanfolyam és kezelői vizsga is beszámítható legyen.

Orvtámadás. Polgár Ferencz kisterenyei őrsbeli csendőrt, november 14-én Kisterenyén a postáról hazatérőben, Szomeszéd Antal Pál kisterenyei lakos, lesből orozva megtámadta és bal felsőkarját késsel keresztüliszurta. Polgár csendőr kardot rántva, támadóját fejen és bal-karón vágva, súlyosan megsebesítette. A szintén súlyos sérülést szenvedett csendőr a pásztói közkórházba szállíttatott.

Kérelmek. Az alsópagonyi őrsparancsnokság kéri a felsőmagyarországi hadgyakorlatokon résztvevő Drenyovszki Ádám őrmestert és Faur Ésiás cz. őrsvezetőt, hogy állomáshelyeiket igen fontos okból az őrsparancsnoksággal közöljék. — Nyegrucz János és Krisián János, Nyárádszeredán állomásozó csendőrök kéri a velük 1909 február 6-án Kolozsváron felszerelt és 1909 aug. 28-án velük együtt vizsgázott Grélus Demeter és Trip Partinije csendőröket, hogy czimüket velük tudassák. — Héry László, a hontmegyei Szentantalon állomásozó csendőr cz. őrsvezető kéri az 1910. évben az enyiczkei őrsön szolgált Veres Antal cz. őrmestert, hogy czimét vele tudassa.

KÜLÖNFÉLÉK.

Szeszfogyasztás Norvégiában. A szesz fogyasztása félszázad előtt rendkívül nagy pusztításokat tett a skandináv országokban és különösen Norvégiában. Midőn ez az ország a dán uralom alól felszabadult — 1814-ben — a szeszgyártás joga, mely addig állami monopólium volt, áthármlott a polgárságra; ezer meg ezer kis üstben főzték ezt a mérget s mindenki iparkodott elfogyasztani a saját természetét. A merész halászsok és hajósok, kik életveszedelmek és az elemek ellen való küzdelmek között szerezték meg a családfenntartásra szükséges keresetüket, mielőtt hazatértek volna, alkohollá változtatták át azt, a miből a családnak meg kellett

„Az alkohol áldozata.» Ilyen alakot tucatostul szédnek össze a pálinka-értecsben razziák alkalmával. A nyomor és ennek népszerű orvosa: az alkohol züllesztí fogház- és tébolydatölteléké őket.

„A javíthatatlan.» Pesti csavargó-típus. Nincs dologház Pesten: valószággal dologkerülőre nevelik így az energiátlan elemeket; a tolonczházban kosztot-kvartélyt kapnak, de munkára fogni nem szabad őket.

volna élnie; s a kiket vihar, hullám, zord éghajlat csak edzeni tudott és nem letörni, azokat nyomorékká tette a pálinkás üzletek romlott levegője és mérges itala. Férfiak és asszonyok, kik tanyáikról vasárnaponként templomba iparkodtak, ittasan és kábultan jártak az utakon, vagy az útszélen hevertek. A skandináv nép egész társadalmát átjárta az a tudat, hogy az egész nemzetet végveszedelem fenyegeti. Törvényes tilalmak nem sokat használtak, míg csak meg nem indult az egész társadalomnak minden tényezője, hogy ennek a nemzetölő pestisnek utjába korlátokat emeljen. S ez a munka egy félszázad alatt bámulatos eredményt ért el. Míg azelőtt évente 32—35 liter szeszfogyasztás esett egy lakosra, addig most egyévi átlag Norvégiában két liter s ebből is jó részt az idegen utazók fogyasztanak el. Igen sokat tettek e tekintetben a mértékletességi egyesületek; ezek eredményezték azt, hogy ma Norvégia lakosságának tíz százaléka abstinens, mint ott mondják: totalista, azaz semmiféle szeszest italt nem iszik.

Mennyibe került Amerika fölfedezése. Egy spanyol lap a palosi Pinzon tengerhajózási társaságnak 1492-ből való üzletkönyveit ismerteti, a melyekben pontos adatok vannak arra nézve, hogy mennyibe került Columbus felfedező expedíciója? Eszerint Columbus 1600 peseta évi fizetést kapott, két alkaptánya pedig egyen-

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjutányosabb áron
EHRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.

13 Képes árjegyzék ingyen. :: Telefon 88—59.

BUTOR

kint 900 pesetát. A hajók legénysége fejenként és havonként 50 reált kapott. A három hajó felezőrése 14.000 pesetába került. A hajószemélyzet élelmezése fejenként és havonként 6 pesetát tett ki. A két hajóskapitány és az összes matrózok fizetését, különben Columbus az 1492. augusztustól 1493. márciusig tartó úton a sajátjából fizette és ezért visszatérésekor 22.000 pesetát törítettek meg neki. Az összes költségek együttvéve így körülbelül 36.000 pesetára rugtak, a mi mintegy 30,240 koronának felel meg.

A japánok mint föltalálók. Elenk figyelemmel kísérik világszerte a sürge japánok rohamos fejlődését az ipar és kereskedelem terén, mert bizonyos, hogy ma-holnap a termelés minden terem erős versenytársak lesznek. Különösen Amerika fél ettől a versenytől. Az amerikai szakszabványok részletesen foglalkoznak Japánország szabadalmi törvényeivel s a különböző találmányokkal, melyek számának csodás emelkedése egészen új oldalról mutatja be a japánok életrealitását. Tudvalevő, hogy a japán császárság az ipari jogok védelmét 1909. évi törvényeiben új, a fejlett ipari követelményeknek megfelelő alapokra fektette. Ezek a törvények nem tesznek különbséget a belföldi és a külföldi állampolgár között akkor, ha a külföldi a nemzetközi Unió kötelékébe tartozó államnak valamelyikének honosa, vagy ez államok valamelyikében üzleti telepe vagy lakóhelye van. A megadott szabadalom oltalma 15 évre terjed, a mely határidő adotti esetben 3—10 évvel meghosszabbítható. Az ipari mintának az oltalmát 10, a használati mintáét pedig három évben állapítja meg a törvény, a mely határidők megokolt esetben három évvel meghosszabbíthatók. A védőjegyek az oltalmát husz évben szabja meg a törvény, egyben pedig azt a jogot biztosítja a tulajdonosnak, hogy védőjegyének oltalmát további husz évre meghosszabbíthatja. Hogy a japán iparjogvédelmi ügy fejlődéséről és a japán szabadalmi hivatal ügyforgalmáról tiszta képet nyújthassunk, a következő számokra kell utalnunk: Az 1909. évben a szabadalmi bejelentések száma 6031-re rugott, holott ez a szám 1899-ben még csak 1915-öt tett ki. A külföldiek 775, 1899-ben pedig 223 bejelentést nyújtottak be. Míg 1899-ben 397, addig 1909-ben 1963 találmányra adtak szabadalmat, a mely számokban a külföldiek 99, illetve 538 szabadalommal vannak képviselve. Ipari mintát 1899-ben 342, 1909-ben pedig 1665 jelentettek be oltalmazás végett, ezek közül azonban 1899-ben csak 139, 1909-ben pedig 519 ipari minta került lajstromozás alá. Föltűnő jelenség, hogy míg 1899-ben tíz, addig 1909-ben csak egy külföldi mintát helyeztek védelem alá. A használati minták rohamos emelkedést mutatnak, a mennyiben 1905-ben a midőn Japánország a használati minták oltalmát első ízben szabályozta, 2011 (ezek közül egy külföldi) mintát jelentettek be oltalmazás végett, 1909-ben pedig már 13.932 mintát (ezek közül tízenöt külföldi). A bejelentett használati mintákból azonban 1905-ben csak 985 (ezek közül egy külföldi), 1909-ben pedig csupán 4489 (ezek közül kilencz külföldi) mintára engedélyeztek törvényes oltalmat. Míg végül 1899-ben összesen csupán 2837 (ezek közül 344 külföldi) védőjegyet jelentettek be, addig a védőjegybejelentések száma 733 külföldi védőjegybejelentések be-számításával 1909-ben már 6831-re rugott. És míg a valóban beajstromozott védőjegyek száma 1899-ben 1942 tett ki (ezek közül 261 külföldi védőjegy), addig 1909-ben 3663 belföldi és 711 külföldi, vagyis összesen 4374 védőjegyet lajstromoztak be.

Tripoliszról. Egy angol újságíró, a ki bejárta Tripolisz partvidékét, érdekes cikkben számol be arról, hogy mi az értéke ennek az országnak ipar és kereskedelem tekintetében.

Utazását azzal kezdi, hogy Tripolisz nem más, mint pusztasivatag, mely árván nyulik végig Afrika északi peremén. Oázis csak itt-ott akad a száraz, tikkadt területen és itt épültek föl a városok és falvak. Az ország belső részének lakossága leginkább nomád, rendes városi lakossága csupán Tripolisznak van, mely a sivatag szélén mogorván nyulik a tengerbe. Régebben sokkal nagyobb fontosságú hely volt, mint manapság, mert végállomása volt a karavánoknak, melyek a Szaharát át Európa kereskedelmét a néger tartományokkal és a Kongo-állammal bonyolították le. De ezek a vidékek ma már más, megfelelőbb irányban szállítják az árut s így Tripolisz forgalma erősen megcsappant. A régi eleven életnek ma már csak az árnyeka van meg a város falai közt, s ámbár ma is indul még innen egy-két karaván, ezek jövedelme nem áll arányban a fáradsággal és veszedelemmel, mely útjukban kíséri. A vásártérren és az utcákon, a merre a szem lát, mindenütt homok, a melyben alig lehet járni. Ez a homok-tenger azonban valóságos áldás Tripoliszra nézve. A város egészségügye nagyon kezdetleges stádiumban van, sokszor évszámra nem esik az eső, s így a homok földszivóképessége valóságos retortája a nagy piszokban bőven termő bacillusoknak.

Tripolisz európai származású lakossága oly csekély, hogy alig jöhet számba, utasok pedig csak hété-korba fordul meg benne. Vasút hiányában ugyanis az európai közlekedés az olasz gőzökre van utalva, a melyek nem a legkényelmesebbek. Ez a magyarázata annak, hogy Tripolisz sokkal inkább megőrizte arabs jellegét, mint a többi észak-afrikai város. Az európai utas Keiróban és Tuniszban el van ragadtatva a bennszülöttek bazáraitól és drága pénzen vásárol össze mindenféle haszontalan- ságot, melyről azt hiszi, hogy hamisítatlan arabs portéka. Járnak csak végig Tripolisz árúházait, bamarosan meggyőződhetnek, hogy mennyire cselődtek. Itt van csak igazi arabs élet, a souk-oknak nevezett árúházak környékén, itt látható csak a hamisítatlan arabs típus, a melyet az európai ember az Ézeregy éjszaka rugéiból ismer. Itt még láthatunk az óvrosoknál olyan lámpást, a melyről elhiszük, hogy valamikor Aladin találdoná-ban volt s találkozhatunk olyan fátalos hölgyekkel, a kik eszünkbe juttatják a kalandos hercegnőt, a ki egy csinos ifjú kereskedővel szökött meg.

Szép-e ezek a fátalos tripoliszi hölgyek, vagy csúnyák, azért takar rajtuk a fátol, titok marad a kíváncsi férfitekintet előtt. Csak sejtj az ember, hogy sok szépség lehet közöttük. A férfiak ugyanis csaknem mind nagyon szépek és arányos testalkatúak.

De pusztán az, hogy a festői viseletben járó hamisítatlan arabs faj olasz alattvaló legyen, csekély jutalom a nagy fáradsággal és költséggel járó okkupációért. Az igaz, hogy Törökország eddig mindössze annyit tett Tripoliszért, hogy egy hatalmas erődöt építtetett oda a tenger felől, az ország és a főváros azonban alig fejlődött valamit uralma alatt. Az ország termékeny földje kevés és oly kis területre szorítkozik, hogy a földmívelés-től csekély eredmény várható. Hogy a bányászatnak nyílik-e valami tere, eddig még nincs felfedezve. Lakossága sokkal szegényebb, semhogy azt lehetne remélni, hogy az olasz ipar termékeinek értékes piacot lehetne teremteni.

Szerkesztői üzenetek.

Laura. A nyugdíj a férjét illeti meg, abból csak a 600 koronát meghaladó rész volna csak befoglalható a házastársat megillető tartásdíj fejében. Leghelyesebb volna, ha kibekülnék a békése meg egyeznének.

1884. Ertesztésünk szerint aligha, az csak az esetben történhet meg, ha olyan nem lenne, ki tanfolyamot végzett volna. Az egyik f. évi december 10-én, a másik jövő év március 20-án fogja kezletét venni.

Sz. J. Az erdőéri szakvizsga anyagát a Baló Albert-féle „Erdő” című könyv tartalmazza, mely az „Országos Erdészeti Egyesület” titkárságánál (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. sz.) szerezhető meg.

Dráva. 1. Van. 2. Minthogy Horvát-Szlavonországok nem tekinthetők külföldnek, a szűkebb értelemben vett Magyarország és Horvát-Szlavonország között a büntetések minden diplomáciát eljárás nélkül egyszerűen átkisértevek. 3. Igen.

1888. Kihallgatáson most is kérheti. 2. Közlekedési adatok hiányában minden kétséget kizáró feleletet adni nem tudunk. Általános vélemény szerint nem az. 3. A feladatkérdést „Referátus” vallás, hogy történik „helyesen” nem értjük, írja meg világosan, hogy mit akar megtudni. 4. A nyugdíjra nem számít be. A beszámítást nyugdíjaztatás után felségfolyamodványban lehet kérni. 5. Egyelőre ily tanfolyam a jövőben nem lesz felállítva.

100. 1. Szolgálati ügy. 2. Az 1901. évi 64573. számú belügyminiszeri rendelet 8. §-a szerint nem engedélyezhető szerencsejátékok: báb (hordozható), tokebáb, golyó, szücs golyó, baba, szücs baba, monaco, mariandli, birbes, szin, számozott szin és ehhez hasonló játékok. Az illető rendőrkapitány tehát azt nem engedélyezheti. Az 1903. évi 88257. számú belügyminiszeri rendelet szerint ellenben a „szellőbás” (kor- vagy karikadobás) engedélyezhető. 3. Azon szállók, rokokók, gyémánt vagy fényvölök, kiknek gondjára bízott 12 évesnél fiatalabb gyermekek a vasúti sínekre követ raknak, a vasúti útjárók korlátait felnyitják vagy betesznek, a vasúti jelzőket megfordítva állítják, vonatokat követ dobálják és általában hasonló cselekményekkel a vasúti közlekedés biztonságát veszélyeztetik az 1887. évi 51201. számú belügyminiszeri rendelet szerinti a kello felügyelet elmulasztásával kihágást követnek el. Ezen kihágás a közegészség és testi épség elleni kihágások közé sorol.

HIVATALOS RÉSZ.

Őrsfelállítás.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület csikszeredai szárnyának területén Hágótölgy-telepen, 1911 november 6-án egy öt főből álló őrs állított fel.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Előléptetett:

Az 5 évi csendőrségi szolgálat betöltése után:

1911 november 1-ével:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Petrohus András, Pásztor Sámuel, Megyeri János, Kálmán Lajos, Antal Imre, V. Mihályi István, Szekeres Ferencz, Konceag Mihály, Szücs Aurél, Szász Károly, Balázs Vincze, Pap Sándor, Kovács Jakab, Lovas Albert, Incze Miklós, Kakován Adorján és Mara Mózes csendőrök; továbbá

ugyanazon nappal:

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Tóth György csendőr; végül

1911 november 6-ával:

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

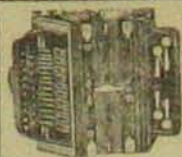
Bíró Antal, Garabuezi József, Burle János és Szücs János csendőrök, csendőr cz. őrsvezetők.

Katonai szolgálati jel:

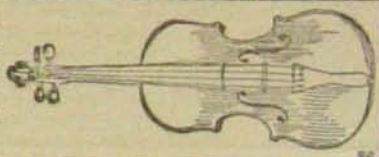
A I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel ellátott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Kösa András, Tóvissi György és Grósz Gusztáv járásermesterek, 1911 október 26-án;

Villamos és gőzerőre berendezett gyár távolról nem képes olyan finom és jó hangszert szállítani, mint **REMÉNYI MIHÁLY**, a Ludovika Akadémia házi hangszerkészítője. Azért ne vásároljon semmiféle hangszert, legyen az hegedű, gordonka, ezimbalom, harmonium, harmonika, fa-, rézfúvó-hangszer, hár, stb., mint **Reményi** legnagyobb képes árjegyzékét nem olvasta, mely ingyen és bérmentve küldeték Budapestről, Király-u. 58. Külön költségvetés díjtalanul. Kívüli a világ minden részébe nagyban és kicsinyben. Az összes hangszerek javítása szakszerűen és olcsón. — Minden hangszerről külön-külön árjegyzék kérésre.

36

MOSKOVITS

anatomiai czipő- és csizmagyár részv.-társ.

M. kir. csendőrség, boszniai csendőrség, cs. és kir. közöshadsereg szerződ. szállítói

Budapest, Rákóczi-út 6. sz.

Nagyvárad

Ajánlja elsőrendű chevro- és boxbörből készített különlegességeinek szerződéses árban, részletfizetési kedvezmény melletti szállítását. " " "

Kívánatra árjegyzéket bérmentve küldünk

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Rozmann István cz. őrmester, 1911 november 2-án.

A II. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel el-
láttatott:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Rákosi Gyerkó Zsigmond cz. őrmester, 1911 október
25-én;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:

Marosi Gyula cz. őrmester, 1911 november 2-án,
Horváth Bertalan őrsvezető, 1911 november 7-én, Németh
János IV. cz. őrmester, 1911 november 8-án, Kátai
István őrsvezető és Hegedüs János II. cz. őrsvezető,
1911 november 9-én. Horváth Ferencz X. cz. őrmester,
1911 november 11-én, Hatvani János és Balogh Antal
cz. őrmesterek, 1911 november 12-én, Meszes József és
Kovács Pál cz. őrmester, 1911 november 17-én és Me-
gyesi János cz. őrmester, 1911 november 27-én.

Járőrvezetői jelvényt nyel elláttattak:

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Z. Fekete János, Petők Sándor, Szabó Miklós, Barna
Imre, Bíró Ferencz Sándor, Stefánovics András, Balogh
Gyula, Izella István, Roósz András, Debreczeni Lajos,
Gombos Lajos, Szikszai Lajos, Bekő László, Solymos
József, Zaba Miron, Csik János, Ács József, Papp József
és Csordás Béla csendőrök.

Lovaglási jutalomdíj.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Sz. Szabó Gergely és Radeczki Pál csendőrök 3—3
drb., Kis Vilmos és Kerekes István csendőr cz. őrsve-
zők pedig 1—1 drb. 10—10 koronás aranyból álló lovag-
lasi jutalomdíjban részesítették.

Házasságra léptek:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Doba Mihály cz. őrmester, Kerekes Mariskával, 1911
október 29-én, Szilágycseben.

Pestyán István őrsvezető, Karsai Idával, 1911 október
23-án, Vizaknán.

Szilágyi István cz. őrsvezető, Kis Ilonával, 1911 jun.
11-én, Kolozsváron.

A m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában:
Béda Benjamin cz. őrsvezető, Varga Juliannával, 1911
október 10-én, Böleskén.

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:
Papp János cz. őrmester, Badár Juliannával, 1911
október 22-én, Gádoroson.

Jók Lajos cz. őrsvezető, Krizsán Annával, 1911 okt.
14-én, Székelyhidon.

Zádori János őrsvezető, Dézsi Paulinával, 1911 okt.
9-én, Királydarócson.

Marosi Sándor cz. őrmester, Gerőcz Rozáliával, 1911
október 22-én, Kisperegén.

ÓRÁK, ÉKSZEREK

ezüstművek, china-ezüst dísz tárgyak

kizárólag legfinomabb minő-
ségben gyártáron bevezetettek.

Legújabb angol rendszerű

részletfizetési
módzatok mellett is.

REICH MÓR és FIA
ékszerekészítők és órássok
SZEGED 19.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

FIGYELMEZTETÉS!

Ne legyen addig grammofont, enfont,
hanglemeztagy bármily más hangszert, amíg

REICH ALADÁR műbongazzer
készítő
BUDAPEST, VIII/6. NÉPSZÍNHÁZ-UTCA 27. szám.

Csendőröknek 5% engedmény!

képes árjegyzékét el nem kéri,
amely ingyen lesz küldve. ::

Grammofon 22 K, eufon 35 K,
hanglemezek 2-40 korona.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, = VI., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir.
— csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

... Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus válaszlétkban. ...

"
Orjáratilapok beszerzése 1912. évi január hó 10-ig.